

URIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 221-222 / august 2012

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Luptați și veți învinge!

M. Shevchenko

Ziua Națională a Ucrainei este una dintre sărbătorile cele mai încărcate de semnificații din întreaga istorie a țării. Independența Ucrainei, adânc și îndelung râvnită de poporul ucrainean, avea să dea naștere unui stat suveran la 24 august 1991, 90% dintre votanții Referendumului din 1 decembrie 1991 salutând această decizie.

De remarcat faptul că împlinirea acestui deziderat izvorât din însăși ființa națională a ucrainenilor uniți prin limbă, cultură și istorie, a fost desăvârșită prin

adoptarea Actului de Independență care va sta la baza Constituției (*Constituția Ucrainei*, Kiev, 1997), ce cuprinde prevederi democratice care și-au păstrat valoarea și în ziua de azi.

În cei 21 de ani, Ucraina a devenit un stat democratic ce tinde să semene cu cele occidentale, ajungând o putere economică și politică importantă, care nu poate fi trecut cu vederea pe plan internațional. Ucraina este astăzi o țară în plină modernizare, situându-se în topul mondial în domenii de vârf ca știința și tehnologia spațială. Explozia de creativitate și de muncă promite un mare viitor pentru poporul ucrainean.

În mesajul adresat poporului ucrainean cu prilejul celei de-a 21-a aniversări a independenței Ucrainei, președintele Viktor Ianukovyci a spus: „În pofida unor factori externi nefavorabili, în perioada 2010-2012, am reușit, pe ansamblu, să combatem efectele distrugătoare ale crizei și să asigurăm o creștere stabilă a produsului intern brut.

Succesele economice au impulsionat creșterea veniturilor reale ale ucrainenilor. Salariul real a crescut, anul trecut, cu aproape 9%, iar în prima jumătate a anului 2012 cu aproape 16%.

Cursul stabil al hrivnei este un indicator sigur pentru mediul de afaceri, un stimulent pentru afluxul de investiții străine.

Se produc schimbări calitative în structura exporturilor, mai ales în sfera serviciilor.

Putem spune astăzi cu mândrie că Ucraina face parte din primii cinci cei mai mari exportatori de echipamente de programare.

Se realizează cu succes o serie de alte proiecte naționale. Printre acestea se numără și proiectul „Noua viață” în cadrul căruia au fost deschise 6 centre perinatale în care s-au născut deja opt mii de copii.

Un alt exemplu al aplicării proiectelor naționale este construirea terminalului LNG în regiunea Odesa.

Un moment remarcabil în istoria Ucrainei independente l-a constituit organizarea cu succes a etapei finale a campionatului european de fotbal Euro-2012.

În ultimii doi ani, am reușit să accelerăm substanțial construcția unei serii întregi de proiecte importante de infrastructură.

Este vorba de noi terminale aeroportuare, de

Desfășurarea Euro-2012 în Ucraina a demonstrat lumii întregi că noi suntem un partener sigur al comunității internaționale, capabili să realizăm sarcini complexe.

Sunt convins că vom reconfirma acest lucru prin organizarea la înalt nivel a campionatului Europei la baschet în 2015 și cu prilejul întrecerii pentru organizarea în Ucraina a Jocurilor Olimpice de Iarnă în anul 2022”.

Cu ocazia Zilei Independenței, Ucraina a fost îmbrăcată în culori galben-albastre. În principalele ei orașe, precum și în ba-

ze militare, au avut loc serbări. Mulți oameni au serbat această zi prin excursii și picnicuri. Posturile ucrainene de radio și televiziune au transmis programe speciale, iar ziarele ucrainene au publicat numere speciale dedicate sărbătorii.

Să ne amintim și de faptul că dialogul autorităților românești cu cele ucrainene a evidențiat de fiecare dată relațiile partenariale bune existente între cele două state, dorința reciprocă de a le dezvolta în continuare cu atât mai mult, cu cât în cursul acestui an am sărbătorit două decenii de relații diplomatice neîntrerupte. Așadar, se poate afirma că aceste relații se dezvoltă progresiv în multe domenii, precum și faptul că ucrainenii din România, circa 55.000 de persoane declarate la ultimul recensământ, contribuie la dezvoltarea statului român și la evoluția pozitivă a legăturilor cu țara de origine.

În România, în cadrul manifestărilor dedicate Zilei Independenței a Ucrainei, Galeria „Taras Șevcenko” a filialei Suceava a UUR a fost gazda expoziției de pictură „Artă și prietenie”; la vernisaj au participat numeroși oameni de cultură din județul Suceava și din Ucraina.

La București, Ambasada Ucrainei în România a organizat o recepție în sala „Constantin Brâncuși” a Palatului Parlamentului. Excelența Sa Teofil Bauer, ambasadorul Statului Ucrainean, a avut amabilitatea să invite și să primească numeroși oaspeți. Au ținut să onoreze cu prezența acest eveniment reprezentanți ai Administrației Prezidențiale din România, Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Apărării Naționale, membri ai corpului diplomatic acreditați în România, șefi de instituții, intelectuali de marcă.

A fost de față, de asemenea, o parte a conducerii și a membrilor UUR.

Ion ROBCIUC

Ziua Națională a Ucrainei

drumuri și stadioane, de garnituri de tren modernizate, de infrastructură hotelieră renovată, de puncte de control trecere a frontierei moderne, toate acestea formând o bază solidă a creșterii economice viitoare.

Monumentul Independenței Ucrainei

Finala campionatului european de fotbal a arătat lumii o Ucraină nouă. Acest eveniment a contribuit la abandonarea de către europeni a multor stereotipuri care le-au fost impuse de unii politicieni de rea-credință.

Mesaje către comunitățile ucrainene din Diaspora cu prilejul Zilei Independenței Ucrainei

Dragi prieteni,

Vă adresez un salut cordial cu prilejul aniversării a 21 de ani de la proclamarea independenței Statului Ucrainean!

Independența a devenit cea mai grandioasă realizare cu care a fost încununat drumul lung și complex parcurs de poporul ucrainean spre autoafirmare, spre obținerea libertății și unității. Ea a deschis calea spre dezvoltarea Ucrainei pe baze care favorizează integrarea treptată în familia națiunilor europene.

Fie ca inimile voastre să se umple de mândrie pentru că sunteți personal părtași la afirmarea Statului Ucrainean independent, de dorință de unitate și înțelegerere.

Prețuiesc grija voastră sinceră și susținerea voastră activă permanentă. Le consider o contribuție importantă la consolidarea pe toate planurile a Ucrainei ca stat democratic și prosper.

Vă urez multă sănătate, prosperitate și un destin fericit. Vă doresc ca în căminele voastre să domnească fericirea și bunăstarea.

La mulți ani!

Ministrul afacerilor externe al Ucrainei,
Konstantyn Hryșcenko

Dragi prieteni,

Congresul Mondial al Ucrainenilor (CMU) adresează sincere felicitări tuturor ucrainenilor din lume cu prilejul împlinirii a 21 de ani de la adoptarea Actului istoric al independenței Ucrainei care a consfințit în plan legislativ aspirațiile seculare ale poporului ucrainean de a trăi într-un stat independent și suveran.

Obținerea independenței a fost o victorie asupra înrobirii seculare, asupra anihilării oricăror încercări de manifestare a spiritului național ucrainean, asupra genocidului și holodomorurilor cu care dușmanii noștri încercau să asimileze și să mențină Ucraina veșnic în robie.

Una dintre direcțiile activității CMU de la înființarea lui cu 45 de ani în urmă și până în anul 1991 a fost aceea de a oferi lumii informații adevărate despre acțiunile antiucrainene ale imperiului sovietic și despre statutul Ucrainei subjugate, precum și de a face totul pentru ca ea să-și recâștige statalitatea. Iar odată cu proclamarea Actului de independență, CMU și-a con-

centrat activitatea asupra afirmării Statului Ucrainean independent.

CMU face apel la toți ucrainenii să apere acest dar neprețuit care este independența, să iubească și să cinstească limba și cultura ucraineană și să muncească cu și mai multă dăruire și perseverență pentru renașterea națională și dezvoltarea Statului Ucrainean, având mai ales în vedere încercările diferitelor forțe de a-l aduce din nou în stare de colonie.

CMU este o suprastructură internațională de coordonare a comunităților ucrainene din Diaspora care reprezintă interesele a peste 20 de milioane de ucraineni. CMU reunește organizații ucrainene din 32 de țări și întreține relații cu ucrainenii din alte 15 țări. Înființată în 1967 ca organizație nonprofit, CMU a fost recunoscută, în 2003, drept organizație nonguvernamentală cu statut consultativ special de Consiliul Economic și Social al Organizației Națiunilor Unite.

Congresul Mondial al Ucrainenilor

Stimați ucraineni,

Vă felicit, în numele Consiliului Mondial Ucrainean de Coordonare, cu prilejul aniversării Zilei proclamării Independenței Ucrainei!

Multe generații de fii devotați ai Ucrainei au luptat pentru dreptul de a fi stăpâni pe propriul pământ. Din păcate, această luptă continuă și

după 21 de ani de independență. Vor mai trebui depuse multe eforturi pentru ca ucrainenii să aibă, în sfârșit, țara pe care o merită - democratică, liberă, cu un grad înalt de spiritualitate și stabilită din punct de vedere economic.

Așadar, vă doresc forță și entuziasm, bunăstare, pace și înțelegere în familiile voastre. Fie ca prietenii voștri devotați să vă fie mereu alături,

iar încrederea într-un viitor mai bun să vă ajute să atingeți noi culmi spre gloria Patriei noastre.

Slavă Ucrainei!

Președintele Consiliului Mondial Ucrainean de Coordonare,
Mychailo Ratușnyi

SCRISOARE DESCHISĂ

Semnatarii prezentei scrisori deschise cerem opiniei publice din Bucovina și membrilor comunității ucrainene să se disocieze de mascarada orchestrată de oameni care nu au nimic de a face cu comunitatea ucraineană.

Menționăm că la așa-zisul „referendum, urmat în scurt timp de congresul extraordinar“, desfășurat pe 20 iulie 2012 la Suceava, nu au participat ucrainenii care au ceva de spus în legătură cu problemele noastre, ci doar marginalii, mânați de orgolii sau interese materiale obscure, nu neapărat de etnie ucraineană. Dezbinarea pe care o face în mijlocul nostru Dumitru Morhan autointitulatul „președinte al UUR“, care nu a articular niciodată coerent o frază în limba ucraineană, nu este întâmplătoare. Dumitru Morhan și „elita“ lui sistematic au erodat și pângărit orice acțiune de bun augur a ucrainenilor.

Așa-zisa „noua conducere“, NU NE REPRESENTĂ și este o sfidare la adresa noastră, cetățeni onești ai României, este o sfidare la adresa autorităților de stat și a justiției din țara noastră.

Se știe că în toată această perioadă falsurile au stat la baza campaniei furibunde împotriva a tot ce este ucrainean și UUR, în Suceava și în România.

Noi, intelectualii ucraineni din Bucovina, cerem autorităților competente să se sesizeze în legătură cu falsurile grosolane, cu asumarea de competențe necuvenite și lipsa celei mai elementare deontologii de care au dat dovadă organizatorii așa-zisului „referendum, urmat în scurt timp de congresul extraordinar“.

De asemenea, cerem conducerii Uniunii Ucrainenilor din România (UUR) ca după clarificarea situației din teritoriu să inițieze o dezbatere internă privind prezentul și viitorul acestei organizații, ca unic reprezentant al ucrainenilor din România, în așa fel încât corectitudinea, transparența, moralitatea și promovarea valorilor tradiționale ucrainene să fie unicele repere ale ucrainenilor.

Semnături:

1. Chideșciuc Ioan - profesor, scriitor - Negos-

tina; 2. Mihoc Lucia - profesor Suceava; 3. Petrașuc Boreșlaw - inginer - Suceava; 4. Plecan Ionuț - profesor - Bălcăuți; 5. Perejuc Gheorghe - farmacist - Siret; 6. Ștubianu Anca - profesor - Siret; 7. Grigoraș Felicia - educatoare pensionară - Negostina; 8. Maidaniuc Nicolae - profesor - Siret; 9. Mihăescu Mihai - profesor - Siret; 10. Huțan Mihaela - inginer - Suceava; 11. Șoiman Petru - profesor - Bălcăuți; 12. Iavorenciuc Atanasie - învățător pensionar - Siret; 13. Grigoraș Livia - asistent AMP - Negostina; 14. Perejuc Claudia - farmacistă - Siret; 15. Huțan Aurora - învățătoare pensionară - Suceava; 16. Huțan Vasile - inginer - Suceava; 17. Popovics Tamara - medic - Siret; 18. Petrașuc Daniel - preot - parohia Negostina; 19. Grigoraș Ioan - agent postal - Negostina; 20. Ursachi Marcela - inginer - Bălcăuți; 21. Ursachi Diana - elev olimpic - Bălcăuți; 22. Petrașuc Ana - învățător pensionar - Bălcăuți; 23. Petrașuc Vasile - învățător pensionar - Bălcăuți; 24. Plecan Narcisa - profesor - Bălcăuți; 25. Șocaliuc Ioan - inginer - Siret; 26. Usatiuc Valeria - învățător pensionar - Bălcăuți; 27. Crasuleac Cornelia - bibliotecar pensionar - Siret; 28. Crasuleac Ilie - inginer - Siret; 29. Popovics Vasile - preot - parohia gr. cat. Siret; 30. Grigoraș Silviu - profesor - Negostina; 31. Cureliuc Nicolai - profesor, jurnalist - Măriței; 32. Berbeneciuc Ilie - învățător pensionar - Bălcăuți; 33. Grigoriuc Lăcrămioara - profesor - Bălcăuți; 34. Voloșciuc Mihai - poet - Negostina; 35. Fraseniu Eusebie - profesor - Negostina; 36. Fraseniu Lucreția - profesor - Negostina; 37. Fraseniu Diana - profesor - Negostina; 38. Fraseniu George - maistru - Negostina; 39.

Fraseniuc Carmen - profesor - Negostina; 40. Serdenciuc Victor - profesor - Negostina; 41. Chideșca Antoneta - profesor - Negostina; 42. Fraseniu Maria - profesor pensionar - Negostina; 43. Șoiman Vasile - învățător - Bălcăuți; 44. Șoiman Rodica - profesor - Bălcăuți; 45. Gheorghii Mihai - învățător pensionar - Brodina; 46. Gheorghii Artemizia - învățător pens. - Brodina; 47. Cega Gheorghe - învățător pens., scriitor - Nisipitu; 48. Pascariu Vasile - insp. I.S.U. - Milisăuți; 49. Brechler Liliana - profesor - Rădăuți; 50. Cazac Narcisa - învățător - Rădăuți; 51. Marici Mihai - preot parohia ortodoxă Bălcăuți; 52. Nicolaișan Nicolae - preot gr. cat. - parohia Căcica; 53. Ardelean Valentin - preot parohia ortodoxă - Izvoarele Sucevei; 54. Sauciuc Ilie - profesor - Paltinu; 55. Sauciuc Elisabeta Elena - profesor - Paltinu; 56. Negură Viorica - profesor - Paltinu; 57. Pușcă Ilaria - profesor - Ciumârna; 58. Pușcă Traian - profesor - Ciumârna; 59. Reguș Aspazia - conferențiar dr. - Ipotești; 60. Zaharia Mariana - asistent medical - Șcheia; 61. Mazureac Alina - profesor - Șerbăuți; 62. Prelipcean Zorica - tehnician - Suceava; 63. Grigoraș Lidia - învățător pens. - Suceava; 64. Grigoraș Ștefan - învățător pens. - Suceava; 65. Tifiniuc Maria - profesor - Dărmănești; 66. Stasiuc Veronica - educatoare - Ploști Izvoare; 67. Cega Valentina - educatoare - Brodina de Sus; 68. Berla Vasilena - învățătoare - Brodina de Sus; 69. Coneac Viorica - profesor - Brodina; 70. Lesenciuc Eugenia - profesor - Brodina de Sus; 71. Sericiuc Gheorghiiță - inginer - Suceava; 72. Cobziuc Mihai - preot - parohia ortodoxă Dărmănești.

Conform Recensământului populației din 2002, în Maramureș trăiesc peste 34 de mii de ucraineni, adică 60% din totalul ucrainenilor din România. Populația ucraineană este majoritară în comunele Poienile de sub Munte (10.033 loc., 96,64%), Repedea (4.761 loc., 97,67%), Ruscova (4.854 loc., 94,31 %), Bistra (4.423 loc., 90,91 %), Rona de Sus (4.698 loc., 86,46%), Bocicioiu Mare (4.468 loc., 59,06%), Remeți (3.058 loc., 73,90%). Numeroși ucraineni trăiesc și la Sighet, unde avem Vicariatul Ortodox Ucrainean din România, Vișeu de Sus, Baia Sprie sau Baia Mare. În Maramureș, avem 16 biserici ucrainene ortodoxe, două mănăstiri, biserici greco-catolice, dar și lăcașuri de cult neoprotestante. În fiecare comună populată de ucraineni, avem școli în care se predă limba maternă, iar la Sighetu Marmației avem, din 1998, Liceul Ucrainean „Taras Șevcenko“. În inima Maramureșului, la Sighetu Marmației, avem sediul filialei Maramureș a UUR. Și în acest an ne-am ocupat de buna organizare și desfășurare a Festivalului național de colinde, datini și obiceiuri de iarnă la ucraineni, a Olimpiadei de limba și literatura ucraineană - etapa județeană; am reușit traducerea manualelor de istorie și geografie pentru clasele a VIII-a, în limba ucraineană. Am participat cu Euforia TV la realizarea concursului de pregătire a mâncărurilor tradiționale ucrainene în cadrul emisiunii „Să gătim românește“. În parteneriat cu Școala din Valea Vișeuului și Școala cu clasele I-VIII din Vatra Moldoviței ne-am implicat în proiectul „Încondeierea ouălor de Paști“. Ne implicăm și în proiectul de parteneriat educațional între școli intitulat „Comunicarea între instituțiile de învățământ - un atu în viitoarea orientare profesională“ alături de Liceul Ucrainean „Taras Șevcenko“ din Sighetu Marmației și Școala de Pregătire a Agenților Poliției de Frontieră Oradea. Avem și

Ucrainenii din Maramureș

un acord de parteneriat cu Școala nr. 4 din Poienile de sub Munte în cadrul proiectului educațional „Pe drumuri de istorie și cultură“. Am susținut financiar deplasarea echipei de fotbal a Școlii de Arte și Meserii din Poienile de sub Munte, în vederea participării la faza județeană a campionatului de fotbal - gimnaziu rural, organizată la Baia Mare. Tot pentru această echipă am asigurat echipamentele sportive. În acest an, sărbătorirea poetului ucrainean Taras Șevcenko am desfășurat-o în localitatea Ruscova. Am asigurat transportul pentru participarea unui grup de etnici ucraineni la târgul AGRARIA - Cluj. Am sprijinit acțiunea culturală de la Poienile de sub Munte - „Cinstirea veteranilor de război“, dar și manifestarea „Obiceiuri pastorale la ucraineni - mira la huțuli“, care s-a desfășurat la Bistra. Să nu uităm nici „Concursul de recitare a poeziei ucrainene“ - faza județeană, desfășurat la Rona de Sus și faza națională de la Sighetu Marmației. Am facilitat transportul pentru un grup de persoane din Coștiui la hramul bisericii din

Șumuleu Ciuc - Harghita. Am contribuit la premiarea elevilor merituosi, dar și la îmbogățirea fondului de carte la bibliotecile școlare. Grupurile artistice au primit instrumente muzicale. Am fost cu un grup de elevi din Ruscova și Repedea în Tabăra Internațională „Artek“ din Crimeea, care s-a desfășurat în această vară. Pe lângă toate acestea, trebuie să fac o precizare deosebit de importantă. Conducerea Uniunii Ucrainenilor din România (UUR), reprezentată prin președintele Ștefan Buciuta, deputat în Parlamentul României, dezaprobă așa-numitul „referendum și congres extraordinar pentru alegerea unei noi conduceri la Uniunea Ucrainenilor din România“, care a avut loc la Suceava, în data de 20 iulie 2012, convocat de Dumitru Morhan, care până nu demult se erija în președinte al Uniunii Democratice a Ucrainenilor, iar în urma acestei întruniri se dă drept președinte sau după mintea lui „unificator al tuturor ucrainenilor“. Niciunul dintre susținătorii lui Dumitru Morhan nu este membru al Uniunii Ucrainenilor din România. Dumitru Morhan în niciun caz nu poate reprezenta Uniunea Ucrainenilor din România, fiind în litigiu cu aceasta și având dosare penale la Curtea de Apel Suceava, la Parchetul de pe lângă Judecătoria Suceava și Judecătoria Sectorului 1, București. Prin convocarea referendumului și congresului extraordinar al Uniunii Ucrainenilor din România, Morhan Dumitru și complicii lui au comis infracțiune de uzurpare de calități oficiale, pedepsită de codul penal. Unde mai pui că, așa cum am văzut la televizor, în sală erau și copii de-o șchioapă sau elevi de gimnaziu, care au votat și ei!

Miroslav PETREȚCHI,
președintele filialei Maramureș a UUR

Lansarea unui proiect transfrontalier în Munții Maramureșului

În perioada 6-7 august 2012, în comuna Leordina, județul Maramureș, a avut loc reuniunea Comitetului de Planificare Strategică a teritoriului transfrontalier Valea Ruscovei (România). Asociația pentru Dezvoltare Locală „Ivan Krevan“ din comuna Repedea, în parteneriat cu Agenția pentru Dezvoltarea de Inițiative Private din Ivano-Frankivsk, Ucraina, în calitate de lider de proiect și Administrația de Stat Ivano-Frankivsk, Consiliul Raional Verchovyna, Asociația de Turism a Regiunii Ivano-Frankivsk, precum și Consiliul Local Poienile de sub Munte, cu sprijinul Uniunii Ucrainenilor din România (UUR), derulează, în perioada aprilie 2012 - aprilie 2014, proiectul „Dezvoltarea locală prin crearea de condiții pentru deschiderea unui punct de trecere a frontierei și construcția unui drum în dreptul localității Poienile de sub Munte (Maramureș, România) și Șybene (raionul Verchovyna, Ucraina)“, finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Programul de Cooperare Transfrontalieră ENPI Ungaria-Slovacia-România-Ucraina, 2007-2013.

La această reuniune, din partea Uniunii Ucrainenilor din România (UUR) au participat președintele UUR, dl deputat Ștefan Buciuta, prim-vicepreședintele, dl Miroslav Petrețchi, și consilierul economic al UUR, dl Nicolae Miroslav Petrețchi.

Prin acest proiect se urmărește:

- creșterea gradului de cooperare între comunitățile din zona transfrontalieră în planificarea durabilă a dezvoltării socio-economice din zona țintă a proiectului;
- promovarea oportunităților de investiții din zonele de frontieră a regiunii Ivano-Frankivsk din Ucraina și județul Maramureș din România;

- creșterea gradului de cunoaștere a aspectelor socio-economice, tehnice și de mediu pentru deschiderea unui punct de trecere a frontierei în zona Munților Maramureșului și evaluarea costurilor pentru construirea unui drum auto transfrontalier;

- crearea cadrului de dialog între funcționarii publici din guvernele celor două țări privind deschiderea unui nou punct de trecere a frontierei în dreptul comunei Poienile de sub Munte;
- facilitarea cooperării între comunitățile locale, asociațiile de afaceri și agențiile de protecția mediului de pe ambele părți ale frontierei româno-ucrainene.

Rezultatele acestui proiect sunt următoarele:

- creșterea gradului de colaborare transfrontalieră dintre cele două regiuni țintă și facilitarea unificării eforturilor de dezvoltare locală a comunităților de graniță;

- realizarea unei strategii comune de dezvoltare durabilă a celor două regiuni transfrontaliere;

- promovarea oportunităților de investiții pentru dezvoltarea afacerilor în ambele regiuni țintă;

- realizarea unei baze de date de investiții pentru sectoarele prioritare de dezvoltare în regiunile țintă;

- realizarea unor studii privind construcția unui drum în zona Iltsi-Șybene din Ucraina;

- realizarea unei campanii de lobby pe lângă autoritățile publice din cele două țări pentru sprijinirea deschiderii unui punct de trecere a frontierei în Munții Maramureșului.

Nicolae Miroslav PETREȚCHI

CURIERUL UCRAINEAN

**Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737**

**E-mail:
curierul.ucrainean@gmail.com**

**Redactor-șef:
Ion Robciuc**

**Redactori:
Ștefan Buciuta
Kolea Kureliuk**

**Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu**

**Tiparul executat la
Tipografia
„S.G. SMART ORGANIZATION SRL“**

În cadrul manifestărilor cultural-științifice dedicate Zilei Independenței Ucrainei, în data de 22 august a.c., la Centrul Cultural Informațional al Ucrainei la București, a avut loc lansarea cărții *Ucraina-România: 20 de ani de relații diplomatice*.

Cartea conține mesaje de salut, cuvântări și comunicări științifice (în limbile ucraineană, română și engleză), susținute în cadrul mesei rotunde din 17 februarie 2012, la București, pe tema „20 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice între Ucraina și România”.

La eveniment au participat personalități reprezentative ale vieții culturale și științifice, prieteni ai Ucrainei. În cuvântul său, ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Ucrainei, Teofil Bauer, a vorbit despre semnificația relațiilor ucraineano-române în cei 21 de ani, statutul lor în prezent și despre perspectivele lor în viitor.

În continuare, reproducem cuvântul primvicepreședintelui UUR, Ion Robciuc, la acest eveniment cultural-științific: „Salut apariția cărții *Ucraina-România: 20 de ani de relații diplomatice*. Ea include mesajele de salut, cuvântările și comunicările științifice ale unor prestigioase personalități din România și Ucraina care au luat parte, în ziua de 17 februarie a.c., la masa rotundă pe tema «20 de ani de relații diplomatice ucraineano-române», organizată de Ambasada Ucrainei în România.

Lansare de carte

Au participat atunci: fostul ministru de externe al României, prof. Adrian Cioroianu, unii membri ai corpului diplomatic acreditat în România, consilieri prezidențiali, senatori și deputați, reprezentanți ai mediului academic și universitar din România și Ucraina, prieteni ai Ucrainei. Au fost de față și reprezentanți ai conducerii UUR.

Cartea pe care o lansează Ambasada Ucrainei în România este o contribuție importantă la istoria relațiilor diplomatice româno-ucrainene.

UUR, prin statutul său, a fost întotdeauna un factor de coeziune între cele două state, contribuind la dezvoltarea relațiilor bilaterale.

Organizația noastră continuă să creadă că trebuie reactivată Comisia mixtă interguvernamentală privind drepturile minorităților care este cel mai potrivit cadru pentru discutarea tuturor problemelor minorității ucrainene din

România și ale minorității române din Ucraina.

De la stabilirea relațiilor diplomatice româno-ucrainene, ele au cunoscut o dezvoltare progresivă; credem că pe viitor relațiile româno-ucrainene se vor extinde și se vor consolida mai mult”.

Ion ROBCIUC

Expoziția de pictură „Artă și prietenie”

De Ziua Independenței Ucrainei

Actul de Independență a Ucrainei a fost adoptat de Parlamentul Ucrainean la 24 august 1991,

Personalități prezente la evenimentul sucevean

Suceava: „Doamnelor și domnilor, stimați invitați din Ucraina și din România, mă bucur că azi, la Galeria „Taras Șevcenko” ați venit pentru un moment deosebit ce înseamnă a 21-a aniversare a Independenței Ucrainei. Cinci pictori s-au întrunit pentru a-și prezenta lucrările drept respect pentru această zi. Mă bucur că în Bucovina se desfășoară astfel de activități. Multe picturi de aici prezintă flori care constituie coloritul acestor ținuturi”.

Excelența Sa Vasyl Boieciko - consul general al Ucrainei la Suceava: „Sărbătorim împreună cu dumneavoastră 21 de ani de la proclamarea Independenței Ucrainei. Avem relații foarte bune cu România. Suntem foarte mândri de evenimentul Euro 2012. Toți cei care ne-au vizitat țara cu prilejul acestui eveniment și-au dat seama că suntem un popor care vrea să aibă

relații foarte bune cu toate țările din lume. Vă mulțumesc foarte mult pentru organizarea acestui eveniment.

Profesor, jurnalist - Roman Istrati: Lucrul cel mai important este că aici expun lucrări de mare ținută un maghiar, un polonez și un ucrainean. Ideea ar trebui reluată și de alte galerii. Așadar, faptul că în afară de ucraineni de acest eveniment se bucură românii, maghiarii, polonezii și nu numai este îmbucurător. Mulțumiri artiștilor!”

Poetul Mihai Sultana Vicol: „Bucovina este o Elveție în miniatură unde minoritățile conlocuitoare au o limbă comună, și, aceasta este prietenia. Ziua Ucrainei a însemnat pentru bucovineni o înțelegere prin frumos, frumosul fiind de data

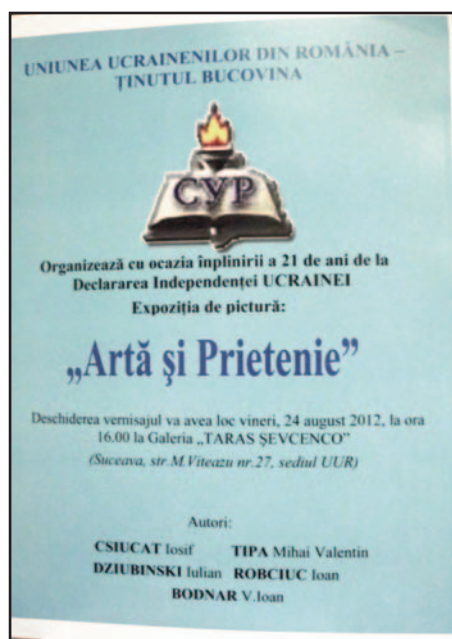
asta arta plastică. Ziua națională a fiecărui stat este o zi de simțire simbolică către trecut, prezent și viitor”.

Aurel Buzincu - director executiv la Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural și Național Suceava: „Instituția pe care o conduc se află în chirie, în clădirea în care își are sediul Uniunea Ucrainenilor din România, filiala Suceava, fiind proprietara spațiului și sunt bucuroși de o astfel de vecinătate. Particip la toate activitățile organizate la sediul UUR și-n alte locații. Faptul că vecinătatea UUR este benefică, mi-am cumpărat o casă, unde credeți? În comuna Dărmănești, unde trăiesc ucraineni de treabă și muncitori.”

Au fost multe luări de cuvânt atât în limba română, cât și în limba ucraineană, ascultătorii având în dl Ioan Bodnar un translator perfect. De remarcat faptul că Excelența Sa Vasyl Boieciko vorbește foarte bine limba română.

În rest, las fotografiile să vorbească.

Kolea KURELIUK

în urma încercării unei tentative de lovitură de stat la 19 august 1991, în care liderii comuniști din fosta Uniune Sovietică au încercat să restabilească controlul partidului comunist. Proclamarea independenței Ucrainei a fost subiectul Referendumului din 1 decembrie 1991, fiind adoptată de votanți cu majoritate de voturi.

Uniunea Ucrainenilor din România, filiala Suceava a celebrat vineri, 24 august 2012, Ziua Independenței Ucrainei prin expoziția de pictură „Artă și prietenie” vernisată la Galeria „Taras Șevcenko” de la sediul UUR.

Expoziția a cuprins un număr de 48 de lucrări în acuarelă și ulei, realizate de pictorii suceveni amatori: Iosif Csukat, Iulian Dziubinski, Gheorghe Robciuc, Mihai Tipa, Ioan Bodnar.

La vernisaj au participat numeroși oameni de cultură din județul Suceava și din Ucraina. Voi reda pe scurt câteva luări de cuvânt.

Ioan Bodnar, președintele UUR, filiala

Iată că în luna august se împlineste un an de când a luat ființă Grupul vocal feminin ucrainean „Vocile Negostinei“. Nu putem trece așa ușor peste acest eveniment, trebuie să-l sărbătorim.

Dar aş vrea să amintesc că la Negostina, județul Suceava activitatea culturală a ocupat întotdeauna un loc important.

Negostina a avut mereu formații de toate genurile. Aici putem aminti: „Florile Negos-

„Vocile Negostinei“

loșciuc Mihai cu acordeonul, de la care am învățat câteva cântece noi deosebit de frumoase. Am continuat cu repetițiile și nu ne-am dat bătute atunci când alții doreau desființarea grupului. Un loc de frunte în repertoriul grupului îl au cântecele umoristice gustate pretutindeni de publicul ucrainean, chiar și de cei străini care înțeleg limba. Unele dintre acestea sunt arhicunoscute, iar altele sunt compoziții proprii ale dlui Voloșciuc Mihai, care vizează diferite aspecte critice ale vieții: aviditatea de bani, beția, lenea, care din păcate se petrec în zilele noastre. Aici amintim cântecele: „Șireata“, „A ieșit baba din cârciumă“. Cu acest grup am participat la câteva evenimente din localitățile Siret - „Zilele culturii ucrainene“; Suceava - la „Consulatul ucrainean“; Rădăuți - Zilele orașului - Festivalul „Arcanul“; Cârlibaba - „Zilele comunei“.

Grupa este compusă din cele mai frumoase și melodioase voci pe care le amintim: Grigoraș Livia, Grigoriuc Silvia, prof. Frase-niuc Diana, prof. Chideș-a Antoneta, prof. Dasca-liuc Lidia, prof. Pițuc Mihaela, prof. Frase-niuc N. Maria, Coza-ciuc Mariana, Gri-

goriciuc Cristina, Popa Mariana, educatoarea Gri-goraș Felicia. Ne bucură tare mult că în mijlocul nostru se află tineri talen-tați: elevi, studenți, profesori (fete și băieți), care însușesc cu adevărat activitatea grupului nostru. În prezent, acompaniamentul este asigurat de tânărul Grigoriuc George, absolvent al Școlii Populare de Artă, care iubește folclorul popular ucrainean și, în aceeași măsură, prețuiește compozițiile autorilor ucraineni.

Am organizat și manifestări populare proprii la Căminul Cultural din Negostina „Nazarie Iaremciuk“ (denumire din păcate neoficializată prin decizie de către cei autorizați), un mare artist al cântecului de estradă ucrainean, care a fost oaspetele nostru, iar după moartea sa, Căminului Cultural i s-a fixat o placă comemorativă ce amintește cu drag de prezența sa în mijlocul ucrainenilor noștri.

Grupul nostru a colaborat foarte bine, de o vreme încoace, cu renumitul ansamblu „Kozaciok“ din Bălcăuți condus de dl prof. Șoiman Petru, care spre bucuria și mulțumirea noastră a ieșit și consilier local din partea Uniunii Ucrainenilor. Am dori să continuăm această colaborare având în vedere succesul mare de care se bucură această formație în rândul spectatorilor din țară, chiar și peste hotare. Capacitatea interpretativă a Grupului feminin ucrainean „Vocile Negostinei“, de valorificare a comorilor cântecului popular ucrainean oferă ansamblului „Kozaciok“ posibilități coregrafice nebănuite ce depind de măiestria și talentul instructorului.

Unde cântă ucrainenii, toată lumea se

oprește și-i ascultă. Doar câteva titluri amintim aici: „Oiu vyšnevomu sadu“, „Horila sosna, palala“, „V kinți hrebli șumleat verby“, „V sadu huleala“, „Ciorni oci iak teren“.

Apropiatele zile de toamnă și de iarnă ne invită să ne întâlnim mai des la repetiții în cadrul Căminului Cultural și bibliotecii ucrainene „Ion Abramiuc“, la reuniuni de popularizare a cântecului și colindelor tradiționale ucrainene pentru a prezenta spectatorilor concerte și șezători culturale bazate folclor autentic ucrainean.

Unde cântă ucrainenii, toată lumea se

oprește și-i ascultă. Doar câteva titluri amintim aici: „Oiu vyšnevomu sadu“, „Horila sosna, palala“, „V kinți hrebli șumleat verby“, „V sadu huleala“, „Ciorni oci iak teren“.

Apropiatele zile de toamnă și de iarnă ne invită să ne întâlnim mai des la repetiții în cadrul Căminului Cultural și bibliotecii ucrainene „Ion Abramiuc“, la reuniuni de popularizare a cântecului și colindelor tradiționale ucrainene pentru a prezenta spectatorilor concerte și șezători culturale bazate folclor autentic ucrainean.

Apropiatele zile de toamnă și de iarnă ne invită să ne întâlnim mai des la repetiții în cadrul Căminului Cultural și bibliotecii ucrainene „Ion Abramiuc“, la reuniuni de popularizare a cântecului și colindelor tradiționale ucrainene pentru a prezenta spectatorilor concerte și șezători culturale bazate folclor autentic ucrainean.

Apropiatele zile de toamnă și de iarnă ne invită să ne întâlnim mai des la repetiții în cadrul Căminului Cultural și bibliotecii ucrainene „Ion Abramiuc“, la reuniuni de popularizare a cântecului și colindelor tradiționale ucrainene pentru a prezenta spectatorilor concerte și șezători culturale bazate folclor autentic ucrainean.

Apropiatele zile de toamnă și de iarnă ne invită să ne întâlnim mai des la repetiții în cadrul Căminului Cultural și bibliotecii ucrainene „Ion Abramiuc“, la reuniuni de popularizare a cântecului și colindelor tradiționale ucrainene pentru a prezenta spectatorilor concerte și șezători culturale bazate folclor autentic ucrainean.

Apropiatele zile de toamnă și de iarnă ne invită să ne întâlnim mai des la repetiții în cadrul Căminului Cultural și bibliotecii ucrainene „Ion Abramiuc“, la reuniuni de popularizare a cântecului și colindelor tradiționale ucrainene pentru a prezenta spectatorilor concerte și șezători culturale bazate folclor autentic ucrainean.

Apropiatele zile de toamnă și de iarnă ne invită să ne întâlnim mai des la repetiții în cadrul Căminului Cultural și bibliotecii ucrainene „Ion Abramiuc“, la reuniuni de popularizare a cântecului și colindelor tradiționale ucrainene pentru a prezenta spectatorilor concerte și șezători culturale bazate folclor autentic ucrainean.

Apropiatele zile de toamnă și de iarnă ne invită să ne întâlnim mai des la repetiții în cadrul Căminului Cultural și bibliotecii ucrainene „Ion Abramiuc“, la reuniuni de popularizare a cântecului și colindelor tradiționale ucrainene pentru a prezenta spectatorilor concerte și șezători culturale bazate folclor autentic ucrainean.

Apropiatele zile de toamnă și de iarnă ne invită să ne întâlnim mai des la repetiții în cadrul Căminului Cultural și bibliotecii ucrainene „Ion Abramiuc“, la reuniuni de popularizare a cântecului și colindelor tradiționale ucrainene pentru a prezenta spectatorilor concerte și șezători culturale bazate folclor autentic ucrainean.

tinei“ și „Bujorii Negostinei“, conduse de dl Voloșciuc Mihai, „Strunele Negostinei“, condusă de dl prof. Maidaniuc Nicolae, „Plai negostinean“, condusă de dna prof. Ianoș Zirca, formația de dansuri populare condusă de dl Malanciuc Virgil. Despre aceste formații, cât și despre altele s-a mai scris anul trecut, în 2011, când am sărbătorit „60 de ani de activitate culturală în Negostina“.

De ce „Vocile Negostinei“?

Oamenii satului iubesc mult cântecul popular ucrainean, de aceea la fiecare eveniment mai important din viața localității toată lumea cântă în limba maternă - ucraineană. Nu există nuntă la care să nu se interpreteze cele mai cunoscute cântece populare ucrainene: „V kinți hrebli“, „Oi na hori terkva“, „Zatvyla ruja troiaka“ etc. La Căminul Cultural răsună vocile negostinenilor. Mai întâi dau tonul femeile, iar când li se alătură și bărbații cântecul ucrainean pătrunde în sufletul și inima oricui ascultă. Muzica e foarte melodioasă și de cele mai multe ori duioasă, care exprimă cele mai adânci sentimente ale omului. Fanfara sau orchestra nunții amuțesc când încep negostinenii să cânte.

În cadrul organizației locale a Uniunii Ucrainenilor din Negostina s-a dezbătut și problema cântecului popular ucrainean. La inițiativa câtorva doamne din Organizația de Femei, care este condusă de tânăra profesoară Antoneta Chideșa, s-a pus problema înființării unui grup vocal feminin care să culeagă cele mai frumoase cântece care să fie interpretate ori de câte ori va fi nevoie. Așa s-a întâmplat. Începutul a fost mai greu. L-am rugat pe dl prof. Maidaniuc Nicolae să ne ajute cu acompaniamentul. La primul spectacol, ne-au fost alături două mandoline sub bagheta dlui prof. Maidaniuc Nicolae. După aceea a început să ne ajute poetul, compozitorul, instrumentistul, dl Vo-

Felicia GRIGORAȘ

Surprizele „Zilelor Humorului“

Așteptată cu multă nerăbdare de locuitorii orașului, dar nu numai de aceștia, în perioada 13-15 iulie la Gura Humorului s-a desfășurat o nouă ediție a Festivalului „Zilele Humorului“.

Ca și la edițiile precedente, această manifestare de mare amploare a avut un program variat, cu multe activități, dintre care nu au lipsit acțiuni culturale, concursuri sportive și diverse alte manifestări, inclusiv, activități desfășurate în parcul distractiv. Conform tradiției, nu au lipsit nici Târgul meșteșugarilor, Festivalul gastronomic și Balul gospodarilor, Nunta de aur la ... Humor, Festivalul Internațional de Grafică Satirică și Literatură Umorească „Umor la Gura Humorului“ - ediția a 22-a, concursul „Cel mai puternic om din Bucovina“ și altele.

În premieră, anul acesta a avut loc și prima ediție a Festivalului internațional de muzică ușoară pentru copii „Steaua de Cristal“ la care, pe lângă copii din România, printre aceștia numărându-se și Ioana Robciuc din Suceava, au participat și copii din multe alte țări ca Serbia, Rusia, Polonia, Republica Moldova și Ucraina.

Acest festival s-a bucurat de mare succes la public, toți concurenții fiind excepționali, adevărate talente și vedete în devenire, aplaudați la scenă deschisă.

Târgul meșteșugarilor, despre care am pomenit la început, a fost deja la a VII-a ediție. Organizat de Asociația Meșterilor Populari din Bucovina, târgul a prezentat produse artisanale din lemn și ceramică, broderii, țesături și cusături populare, ouă încondeiate, pictură pe lemn, măști populare etc. Pentru eliminarea kitschului, promovarea produselor autentice, păstrarea artei și meșteșugului, meșteșugarii sunt reuniți în asociație. Printre aceștia pot fi amintiți Florin Cramariuc (președintele Asociației), Cazac Cornelia din Rădăuți (confecții de costume ornamentale cu mărgele) Fercal Valeria din satul Paltin comuna Vatra Moldoviței (specializată în încondeierea ouălor), Pașcaniuc Dumitru din comuna Marginea (specializat în olărit), Buraciuc Iulia și Buraciuc Niculina din Suceava (specializate în împletituri și broderii), Zinici Ioan din Izvoarele Sucevei și Zinici Maria din Rădăuți, Pasenciuc Anca din Moldovița (specializate în încondeierea ouălor), Cazac Ana din Gura Humorului specializată în confecționarea de măști populare și mulți alții.

Duminică, în ultima zi a manifestărilor, a avut loc tradiționala paradă a portului popular românesc și al minorităților naționale din Bucovina, inclusiv a celui ucrainean. Pentru prima dată la Gura Humorului ucrainenii au fost reprezentați de ansamblul artistic „Nadia Zamku“ al Casei de Cultură „Mihai Teliman“ din Siret. Trebuie remarcat faptul că acest ansamblu, condus și instruit cu multă competență profesională de domnul Bogdan Popovici este foarte tânăr - dacă ne referim la vârsta membrilor săi care sunt elevi de liceu - dar și la faptul că a fost înființat cu numai un an în urmă. Și tot cu această ocazie trebuie să scoatem în evidență faptul că, deși foarte tânăr, acest ansamblu deja a reușit să se afirme și pe plan inter-

național cu ocazia participării cu succes la un Festival Internațional „Șapte popoare“ desfășurat anul acesta la Kamianet-Podilskyi, în Ucraina. De valoarea acestui ansamblu s-au convins și spectatorii orașului Gura Humorului

Meșterul olar Pașcaniuc Nicolae

atunci când ansamblul și-a demonstrat măiestria pe scena mare din Parcul Ariniș. De remarcat că elanul tineresc, talentul cu care membrii ansam-

Ansamblul artistic „Nadia Zamku“ din Siret

blului au executat cunoscutul dans ucrainean „Hopak“ au stârnit admirația, aplauzele și lauda tuturor sapectatorilor. Cu această ocazie, țin să

Ansamblul artistic „Nadia Zamku“ dansând hopak

prezint și un fapt pe care-l consider semnificativ în acest sens. Este vorba despre mirarea unui

turist străin, italian, care după ce a înregistrat cu videocameră tot spectacolul ansamblului din Siret, după terminarea acestuia a venit special în culise ca să-i felicite pe dansatori și să-i roage să permită fiicei sale, o fetiță de cca 11-12 anișori, să fie fotografiată alături de ei.

Interesându-se despre ansamblu, nu mică a fost mirarea italianului aflând că dansul înfocat pe care-l admirase atât de mult este un dans național ucrainean, că costumele pitorești ale dansatorilor sunt costume ucrainene, dar mai ales faptul că tinerii dansatori nu sunt din Ucraina, ci din... România!

Îmbucurător este și faptul că anul acesta prezentatorul programului a precizat pentru spectatori că ansamblul din Siret va interpreta un dans național ucrainean. Mă alătur și eu tuturor celor care i-au văzut și admirat pe acești tineri dansând pe scena orașului și le spun, încă o dată, un sincer „bravo“ și-i felicit. De asemenea, îl felicit și pe instructorul-coregraf, domnul Bogdan Popovici, pentru modul în care a instruit membrii ansamblului.

De mult succes s-a bucurat și spectacolul focalic al formației artistice a Casei de Cultură a orașului Gura Humorului, condus de vestita cântăreață de muzică bucovineană, Maria Macovei. Dintre cei care au cântat ori au dansat pe scenă, am reținut numele lui Alexandru Brădățan, Cătălin Maximiuc, Angelica Flutur, Luminița Croitoru, Ancuța Ucraineț și alții. De un deosebit succes s-a bucurat și renumita cântăreață Ștefania Rareș care a onorat spectacolul cu prezența și interpretarea cântecelor sale.

Fără a intra în prea multe amănunte, trebuie amintit și faptul că, deși au început la data de vineri 13, contrar părerii celor superstițioși, și anul acesta manifestările „Zilelor Humorului“ s-au bucurat de mult succes, fapt dovedit și de numărul mare de vizitatori și spectatori. Trebuie recunoscut faptul că la toate acestea au contribuit și concertele formațiilor „Spitalul de urgență“, „Holograf“ cu nelipsitul Dan Bitman, dar și cunoscuta formație „Mandinga“. Nu se poate să nu-l amintesc și pe Dan Helciug care a fost prezentatorul și maestrul de ceremonii. Eloc-

vent în acest sens este faptul că în ultima seară, în ciuda ploii care începuse să cadă (după o îndelungată perioadă de vreme caniculară), nimeni nu s-a grăbit să părăsească spectacolul formației Mandinga care, cu programul său electrizant a încheiat „Zilele Humorului“, nu fără a promite că va mai reveni cu drag în acest oraș „atât de primitiv, cu un public entuziast“.

Spre sfârșit, nu au lipsit nici așteptatele focuri de artificii care puteau fi văzute de la mare depărtare, din toate colțurile orașului. Și astfel, s-a încheiat, nu fără regrete, încă o ediție a „Zilelor Humorului“, dar gândurile participanților deja zboară spre următoarea ediție care se va desfășura anul viitor, ediție care, sperăm, să fie mai puțin afectată de criza economică.

Iarema ONEȘCIUC

Și noi am fost la „Nunta Zamfirei“

În perioada 26-30 iulie 2012, mai multe ansambluri folclorice europene au poposit la Bistrița pentru a participa la cea de-a XVII-a ediție a Festivalului Internațional de Folclor „Nunta Zamfirei“, eveniment cultural organizat de Uniunea Europeană de Folclor (IGF), Centrul Cultural Municipal „George Coșbuc“ din Bistrița și Primăria Municipiului Bistrița.

Au răspuns afirmativ invitației organizatorilor ansambluri de dansuri populare din Letonia - „Bitite & Zelta Bites“, din Croația - „Bosiljak“, din Algeria - „Nadjm El Djazair“, din Italia - „Sincron“, din Serbia - „KUD Ivo Lola Ribar“, din Turcia - „Harman Folk“, din Germania - „Formația de dansuri populare din Nürnberg“, din Israel - „Tour' an“, din Bulgaria - „Ural - Siberian Folk“, din Grecia - „Thra-kes“, iar din România - Ansamblul Folcloric „Cununa de pe Someș“ și „Balada“ din Bistrița, „Doina Maramureșului“ din Moisei, „Someșana“ din Năsăud, „Bârgăul“ din Susenii Bârgăului, „Mărțișorul“ din Olt, „Doina Someșană“ din Sîngeorz Băi, „Mara“ din Sighetu Marmăției, „Rapsodia Trișcașilor“ din Leșu, Ansamblul de dansuri tradiționale din Voivodeni - Mureș, „Sânzienele“ din Telciu, „Roata de la Runc“ din Runcu Salvei, Ansamblul de dansuri tradiționale din Șinca Nouă, Ansamblul „Doinița“ al Casei Armatei din Bistrița, Ansamblul „Colibița“ din Bistrița Bârgăului, Ansamblul Cununița din Arad, Ansamblul „Plaiurile Someșului“ din Feldru, Ansamblul „Doina Carpaților“ din Iași și Ansamblul „Junii Sibiului“ din Sibiu, precum și ansamblul de dansuri „Kozaciok“ al comunității ucrainene din Bălcăuți- Suceava.

Pentru ca totul să se desfășoare în bune condiții, festivalul a debutat joi, 26 iulie, la ora 21.00, la Teatrul de Vară al Centrului Cultural Municipal „George Coșbuc“ cu întrunirea operativă a conducătorilor de delegații și grupuri din țară și străinătate. După primirea în cadru festiv, au fost făcute comunicări importante pentru întreaga desfășurare a manifestării.

Dimineața zilei de 27 iulie a început cu un program de animații stradale în mai multe locații din oraș susținute de o parte din colectivele artistice prezente la festival. La orele 11:00 a avut loc primirea oficială la primarul Municipiului Bistrița, Ovidiu Teodor Crețu. După-amiază a avut loc o paradă extraordinară a tuturor grupurilor participante la festival. Tineri îmbrăcați în portul popular din zonele din care provin au defilat pe Bulevardul Decebal, fiind admirați și aplaudați de bistrițenii prezenți în număr mare la manifestare. Din alaiul de nuntă nu puteau lipsi mirii. Aceștia, într-o caleașcă trasă de cai, au deschis parada grupurilor participante și a carelor alegorice care însoțeau parada. Seara, a avut loc deschiderea oficială a evenimentului, urmată de o gală a folclorului românesc, cu participarea extraordinară a renumitelor ansambluri folclorice „Junii Sibiului“, „Doina Carpaților“ Iași, „Cununița“ Arad, „Cununa de pe Someș“, „Balada“, „Mărțișor“ Olt.

Sâmbătă, 28 iulie, a venit rândul meșterilor populari din mai multe colțuri ale țării și chiar

din străinătate să își expună lucrările în cadrul Târgului de Artă Populară organizat în cadrul manifestărilor dedicate celei de-a XVII-a ediții a Festivalului „Nunta Zamfirei“. Pe pietonalul „Liviu Rebreanu“, în standuri special amenajate, au fost expuse bijuterii realizate manual, obiecte de ceramică, ii, cămăși și costume populare, tablouri, obiecte realizate din lut și chiar dulciuri. O atracție vizuală de nerefuzat, la care s-a adăugat și cea auditivă, căci graiul specific fiecărei zone din care au venit meșterii populari te-a dus cu gândul la anii copilăriei, la vorba dulce și liniștită a celor de demult. Tot sâmbătă a început și evoluția artistică a reprezentanților celor zece țări participante la festival. Fiecare colectiv artistic și-a etalat frumusețea costumelor tradiționale și bogăția culturală specifică pe scena amenajată pe pietonalul din centrul Bistriței, lângă Biserica Evanghelică, simbol al acestui oraș transilvănean.

Duminică, 29 iulie, a continuat spectacolul de culoare, muzică și dans. Pe lângă reprezentațiile artistice, în fiecare seară a zilelor de sâmbătă și duminică s-a desfășurat și un concurs de miss. Fiecare dintre cele 10 ansambluri folclorice participante și-a desemnat câte o reprezentantă la concursul de miss din cadrul festivalului. Cea mai frumoasă „mireasă“ a fost desemnată reprezentanta Ucrainei, Nicoleta Daneliuc, aceasta făcând parte din ansamblul folcloric „Kozaciok“ din Bălcăuți-Suceava, ansamblu care a reprezentat Ucraina în cadrul festivalului „Nunta Zamfirei“.

Festivalul „Nunta Zamfirei“ s-a încheiat luni, 30 iulie 2012, cu evoluția tuturor ansamblurilor folclorice participante și cu premiarea concurenților de la „Miss Zamfira“.

La finalul manifestării, am stat de vorbă cu domnul Dorel Cosma, președintele Federației Internaționale de Folclor despre activitatea Federației Naționale de Folclor I.F.G. România: „Promovarea și valorificarea tezaurului folcloric românesc reprezintă principala preocupare a Comitetului Național I.G.F. România. Asociația grupează în jurul său aproximativ 5000 de artiști din diferite zone folclorice ale României, organizații și ansambluri de cântece și dansuri care au în componență dansatori, soliști și instrumentiști. Sediul central al asociației este în Municipiul Bistrița, județul Bistrița-Năsăud, locul de unde a plecat și inițiativa înființării și de altfel un loc de referință pentru folclorul românesc. Încă de la începutul activității sale, asociația noastră a fost recunoscută și a aderat la Uniunea Internațională de Folclor I.G.F. Este motivul pentru care și în denumirea noastră apar inițialele I.G.F. Colaborarea noastră este însă deschisă și spre CIOFF, I.O.V. și alte organizații interne și internaționale. Avem deosebite conlucrări cu asociații și ansambluri folclorice din Italia, Germania, Franța, Ungaria, Bulgaria, Serbia, Grecia, Ucraina, Turcia, Spania, Cehia, Rusia, Mexic, Israel, Iordania ș.a., țări cu care an de an efectuăm schimburi culturale care s-au extins de la folclor și spre alte genuri artistice.

O preocupare permanentă a I.G.F. România o reprezintă și promovarea tinerelor talente, motiv pentru care una dintre secțiile noastre se

ocupă doar de soliști vocali. Comisia artistică și Comisia științifică organizează periodic întâlniri cu specialiștii din domeniu și manifestări interne și internaționale. Printre cele mai mari festivaluri pe care le organizăm în România amintim doar câteva dintre ele: „Nunta Zamfirei“ - un festival internațional care reunește an de an ansambluri folclorice din 12-15 țări ale lumii; „Cununa Mureșană“ - un festival internațional fondat în 2010, dar care și-a câștigat deja un binemeritat prestigiu și la care participă anual ansambluri din 8-10 țări; „La porțile dorului“ - un festival dedicat în primul rând soliștilor de muzică populară din întreaga lume; „De Ispas la Năsăud“ - un festival cu participare internațională în care sunt aduse pe scenă valori ale muzicii populare românești și internaționale.

O serie de alte manifestări se derulează în organizarea ansamblurilor din cadrul I.G.F. România în care prețuirea și valorificarea folclorului național constituie coordonate esențiale. Nu sunt neglijați nici creatorii de artă populară pentru care se organizează periodic activități cu caracter național și internațional, dar și participări la diferite târguri organizate în Europa și în lume.

Respectarea folclorului universal, seriozitatea și deschiderea spre colaborare cu toate autoritățile și organizațiile ce promovează cultura adevărată sunt coordonate care fac din I.G.F. România o asociație apreciată și îndrăgită la nivel național și internațional."

Îi aduc aminte domnului Cosma de Festivalul Etniilor Pfingstfest, care anul acesta, în perioada 2-3 iunie, și-a desfășurat cea de-a XII-a ediție. Nu o fac întâmplător: în urmă cu 3 ani, s-a născut o frumoasă colaborare între echipa condusă de domnia sa și ansamblul „Kozaciok“ din Bălcăuți-Suceava. „Da, aveți dreptate. Festivalul Etniilor Pfingstfest este organizat de Centrul Cultural Municipal Bistrița și își propune promovarea dialogului intercultural ca mijloc de coexistență a diferitelor credințe și identități culturale. În cadrul acestui festival i-am cunoscut pe cei de la „Kozaciok“. De atunci, sunt prezenți în fiecare an la Bistrița... și chiar de mai multe ori pe an, la diverse activități, ca membri ai I.G.F.“

Cei de la „Kozaciok“ au fost nuntași anul acesta la „Nunta Zamfirei“... Ce părere are domnul Dorel Cosma despre ei? „Este un ansamblu deosebit. Îi susțin în cadrul asociației la nivel național, dar și european. Îi admir pentru calitatea artistică deosebită, dar și pentru spiritul de disciplină și munca în echipă de care dau dovadă. Nu pot trece cu vederea nici costumația, care este deosebită. Petru Șoiman este un coregraf cu mult suflet, pasionat de cultura pe care o reprezintă, dar și de cultura universală. Mă bucur că o astfel de formație face parte din asociația noastră. Îi voi susține și-i voi promova pe plan național și internațional pentru că merită.“

Iar domnul Dorel Cosma și echipa domniei sale merită toate felicitările pentru profesionalismul de care dau dovadă în organizarea fiecărui eveniment cultural. În aceste vremuri, când toți vorbesc de criză financiară și o folosesc drept scuză când e vorba de a face ceva pe tărâmul culturii, această echipă minunată adună oameni aparținând diverselor culturi și-i face să comunice, să schimbe gânduri și idei și să se bucure de frumusețea sufletului fiecăruia.

Lăcrămioara GRIGORCIUC

Tabăra de creație plastică „Bucovina - trecut, prezent și viitor“

Deschiderea oficială

La Pensiunea „Simona“ din Todirești a avut loc sâmbătă, 19 iulie, deschiderea oficială a celei de-a VII-a ediții a Taberei internaționale de creație plastică „Bucovina - trecut, prezent și viitor“, tabără care se desfășoară în arealul bucovinean din anul 2006, din inițiativa prof. Ioan Bodnar, președintele Uniunii Ucrainenilor din România - filiala Suceava.

Șapte artiști plastici și trei copii talentați, din cinci țări de pe două continente

Tabăra, care anul acesta era cât pe ce să nu aibă loc întrucât proiectul depus la Departamentul pentru Relații Interetnice din cadrul Guvernului României nu a beneficiat de susținere, își continuă parcursul fără întrerupere datorită unor generoși sponsori, firme și persoane private din județul Suceava.

Găzduită la Pensiunea „Simona“ de familia Lia și Gheorghe Rudnic, tabăra, care se desfășoară în intervalul 19 - 28 iulie a.c., reunește zece membri, șapte artiști plastici și trei copii talentați, din cinci țări de pe două continente:

În perioada 19-28 iulie 2012, la Pensiunea „Simona“ din Todirești, județul Suceava s-a desfășurat ediția a VII-a a Taberei Internaționale de Creație Plastică „Bucovina - trecut, prezent și viitor“. Această tabără se desfășoară în Bucovina din anul 2006 din inițiativa prof. Ioan Bodnar, președintele filialei Suceava a UUR.

Chiar de la deschidere, dl Ioan Bodnar a ținut să precizeze: „Am reușit!“

De ce? În ciuda unor persoane (de fapt personaje) care au pus bețe-n roate, în ciuda faptului că proiectul depus la DRI din cadrul Guvernului României nu a beneficiat de susținere, acțiunea s-a desfășurat cu succes datorită unor sponsori generoși, firme și persoane private din județul Suceava.

Tabăra a fost găzduită de Pensiunea „Simona“ a familiei Lia și Gheorghe Rudnic.

Amintesc faptul că în perioada în care dl Gheorghe Rudnic era primar al comunei Todirești, a fost un sponsor generos al Festivalului Interetnic „Conviețuirii“ din comuna Dărmănești, festival inițiat de subsemnatul. Pe această cale îi mulțumesc din toată inima pentru ceea ce a făcut cu ani în urmă.

Acest proiect și-a propus să reunească în spațiul bucovinean artiști de origine ucraineană. Îi vom enumera: artistul plastic Roman Kharevsky, directorul extern al taberei (ucrainean stabilit în Cehia), Mykhaylo Besareba (Slovacia), Roman

România, Cehia, Slovacia, Ucraina și Canada.

Un proiect care și-a propus să reunească în spațiul bucovinean artiști de origine ucraineană

Tabăra, cum a precizat prof. Ioan Bodnar, care a pornit ca un proiect ce și-a propus să reunească în spațiul bucovinean artiști de origine ucraineană, are și în acest an o asemenea componentă.

Directorul extern al taberei, artistul plastic Roman Kharevsky (un ucrainean stabilit în Cehia) a venit în acest an împreună cu Mykhaylo Besareba (din Slovacia), Roman Zuzuk (din Canada), Anastasia Grigorieva și Kaleria Zykunova (din Ucraina). Aceștia s-au alăturat bucovinenilor Ioan Bodnar și Radu Bercea, colectivul taberei rotunjindu-se cu copiii Margarita (fiica în vârstă de 9 ani a lui Roman Kharevsky), Briana Ohmt (12 ani) și Angelica Spănu (9 ani), din Rădăuți.

Artiști încântați de priveliște și de „căldura sufletească a oamenilor“

Deschiderea oficială a taberei a avut loc în

Zuzuk (Canada), Anastasia Grigorieva și Kaleria Zykunova (Ucraina).

Lor li s-au alăturat bucovinenii Ioan Bodnar și Radu Bercea, dar și copiii Margarita (9 ani, fiica lui Roman Kharevsky), Briana Ohmt (12 ani) și Angelica Spănu, din Rădăuți.

S-a realizat un număr de 38 de tablouri în următoarele locații: Todirești, Sucevița, Rădăuți, Volovăț și-n alte localități.

Ce s-a pictat? Flori, peisaje, chipuri de oameni, compoziții - șarje umoristice. Aici la secția umoristică, am remarcat „Berbecuț cu flori“, „Oiță cu geantă Gucci“.

La închiderea taberei, a fost organizată o expoziție de pictură cu lucrările artistice realizate la care a participat Excelența Sa Vasyl Boieciko, consulul general al Ucrainei la Suceava, în același timp un sponsor generos, un grup de ziarști din Cernăuți în frunte cu Petro Kobevko, iar din Suceava un grup de ziarști în frunte cu dl Romeo Istrati. S-au acordat diplome și premii.

Primarul comunei Todirești a deschis câte o sticlă de șampanie atât la debutul taberei, cât și la închidere.

Formația de dansuri „Mugurii Solonețului“ de la Școala cu clasele I-VIII din Soloneț, comuna Todirești, sub îndrumarea dnei înv. Ileana Grigorean, a prezentat un minunat program de dansuri specifice din zonă.

Iată și sponsorii: firmele „Simetrica“ - Verești,

prezența primarului comunei Todirești, Vasile Avram, a secretarului primăriei, Emilian Tipa, și, desigur, a gazdelor, familia Lia și Gheorghe Rudnic. Primarul Vasile Avram, care a ținut să deschidă o sticlă de șampanie pentru a marca evenimentul, a spus că se simte onorat de faptul că s-a ales comuna Todirești pentru ediția din acest an a taberei și s-a angajat să contribuie cu tot ceea ce-i stă în putere pentru a menține relațiile cu organizatorii și cu artiștii participanți.

Directorul extern al taberei, Roman Kharevsky (care este unul dintre veteranii acestei tabere), a precizat că prin lucrările pe care le vor realiza „artiștii își vor dezvălui sufletul“, iar Roman Zuzuk (care a călcat pentru prima oară pe pământ românesc) s-a arătat încântat de priveliște și de „căldura sufletească a oamenilor“.

Tabăra, care se va desfășura pe parcursul unei săptămâni, se va încheia sâmbătă, 28 iulie, cu vernisajul unei expoziții, ce va etala, la Pensiunea „Simona“, lucrările realizate de artiștii participanți.

Tiberiu COSOVAN

„Lidana“ - Suceava, „Comprod“ - Rădăuți, „Prodimpex“ - Bălcăuți, „Simona“ - Todirești. Pensiunea „Ieremia Movilă“ - Sucevița, „Avibuleu“ - Todirești, „Superstar“ - Rădăuți, „Killer“ - Horodnicu de Jos, „Mirtis“ - Iaslovăț, „Alincar“ - Rădăuți, „Comaxidon SRL“ - Arbore și primăriile din Todirești, Cajvana, Milișăuți, Iaslovăț.

Persoane fizice: Theodor Haucă, ex-senator (Rădăuți), Andi Hrehorciuc (Siret), Ioan Bodnar (Rădăuți), Carmen Ohmt (Rădăuți).

A filmat și fotografiat dl Constantin Agafiței, un fapt laudabil care merită arătat. Domnii primari Gheorghe Tomăscu (orașul Cajvana) și Vasile Avram (Todirești) vecini fiind, s-au oferit să găzduiască, în 2013, ediția a VIII-a a taberei.

Să fie într-un ceas bun!

Mii de mulțumiri familiei Lia și Gheorghe Rudnic de la Pensiunea „Simona“ din Todirești, care i-a găzduit pe cei șapte artiști plastici și trei copii talentați din cinci țări de pe două continente. Deja s-au primit mulțumiri tocmai din Canada și din celelalte țări. Participanții au rămas profund impresionați de peisajele și ospitalitatea bucovineană.

Iar domnului profesor pictor Ioan Bodnar: „Ați izbutit, continuați“.

Kolea KURELIUK

Festivalul lubeniței din Gottlob la ediția a IV-a

Autoritățile locale au depus și în acest an eforturi pentru organizarea unei noi ediții a sărbătorii tradiționale dedicate unei mărci locale, anume lubenița de la Gottlob.

Festivalul lubeniței a început miercuri, 15 august, la ora 17:30, în fața Școlii cu clasele I-VIII, de unde a pornit către baza sportivă. A avut loc o paradă la care au participat majoretele, ansamblurile de dansuri ale Școlii din Gottlob, copiii de la grădiniță, ansamblul „Doina Gottlobului“, ansamblul ucrainean „Smericika“ din Gottlob, instructor Odotia Corneșcian și fanfara din Reças. Alaiul a avut ca punct terminus Sala de festivități pe a cărei scenă au urcat, la început, copiii de la grădiniță urmați de elevii de la școală.

Au urmat pe scenă ansamblurile „Doina

Gottlobului“, „Smericika“ și ansambluri de dansuri din Serbia și Ungaria.

Partea sportivă a manifestărilor a avut în prima zi a festivalului competiția de minifotbal cu participanți din România, Serbia și Ungaria, tenis de câmp, prima zi fiind dedicată calificărilor. Nu au lipsit concursurile de aruncare a lubeniței, concursul de mâncat lubeniță și cel de alergat cu lubenița în mână. A avut loc și o proiecție a unui film despre istoricul comunei Gottlob, iar seara, după lăsarea întinericului, a avut loc un spectacol folcloric avându-i ca protagoniști pe Petrica Moise și Cristina Tăcină.

Tot în cadrul spectacolului a avut loc și un program de momente vesele cu Sorin Tănase. Prezentatorul spectacolului a fost Florin Mihoc.

La sfârșitul spectacolului de folclor s-a desfășurat un impresionant foc de artificii.

A doua zi, 16 august, programul a început la ora 19:00 când au avut loc premierile. Au fost acordate premii câștigătorilor turneului de tenis și ai celui de minifotbal. Premii au fost acordate și pentru concursurile de aruncare a lubeniței și de alergat cu lubenița. Tot în a doua zi a festivalului au fost acordate distincții pentru cea mai frumoasă grădiniță din fața casei și diplome de excelență pentru producătorii agricoli de lubeniță. De la ora 21:00 a fost programat un spectacol susținut de cunoscuta interpretă Carmen Șerban, iar de la ora 22:30 un spectacol susținut de DJ Ștefi din Timișoara.

Alex CORNEȘCIAN,
elev în clasa a XII-a la C.N. „Iulia Hasdeu“,
Lugoj

Motto: *Cel care deschide o școală, închide o temniță (V. Hugo).*

Ziua de 11 august 2012 va rămâne în memoria locuitorilor satului Dănila, comuna Dărmănești, județul Suceava, ca o zi deosebită. S-a sărbătorit un secol de la construcția școlii din localitate.

Școala din Dănila - centenară

Gheorghe Voroniuc - viceprimarul comunei.

Pe terenul de sport a fost înălțat un cort uriaș, în care au luat loc peste 500 de participanți. În cort se afla și o scenă. Cuvântul de deschidere l-a rostit dl Vasile Cernișov - consilier local.

Moderatorii-prezentatori au fost dna Valentina Hrițuc și dl Doru Safriuc, iar la pupitrul cu calculatorul s-a aflat dl Raul Cernișov. Programul s-a derulat astfel: momente artistice, cuvântul oficialităților.

Istoria satului Dănila a fost prezentată de dl Costel Nahaiciuc, iar istoria școlii de dl prof. Ilie Tcaciuc, fost director coordonator al Școlii din Dănila timp de un sfert de secol.

Dar și tinerele Bianca, Diana, Evelina și Lorena Cernișov au interpretat cântecul în limba ucraineană „Sorocika“ (Cămașa).

Solistele Laura Haidău-Șlusariuc și Tatiana Perhinschi-Șlusariuc (surori) au încântat publicul cu cântece populare.

Amintesc de la început faptul că această acțiune a fost organizată de dl Vasile (Valică) Cernișov, fiu al satului. Se înțelege că s-au im-

plicat și ceilalți frați ai domnului V. Cernișov (consilier independent în cadrul Consiliului Local al comunei Dărmănești), și anume: Ion, Mihai, Cornel, Silvestru și Ilie.

Multă muncă au depus cadrele didactice de la Școala cu clasele I-VIII din Dănila.

Trebuie să remarc faptul că rar mi-a fost dat să văd o asemenea manifestare. Satul meu natal Mărițea Mică este despărțit de Dănila de un mic pâraiaș. Pe vremuri, când eram elev, așteptam să aud clopotul de la Școala din Dănila, care era tras fix la ora 7:00, spre a pleca la școală.

După un secol de activitate, clopotul a fost tras de domnul Vasile Tcaciuc, fix la ora 7:00 și apoi la ore fixe. A fost emoționant. O fi ea tehnica, dar tradiția...

Începând cu ora 12, foștii elevi (unii dintre ei nemaipășind aici de la absolvire) veniți din cele patru zări, dar și locuitori din Dănila și din alte localități au vizitat școala.

Ce au văzut? Expoziții de obiecte vechi, documente, colecții numismatice, picturi...

Am remarcat medaliile din colecția dlui Viorel Safriuc, începând cu Burebista, domnitori și regi și până în zilele noastre. Multe decorații, acte vechi, bani etc.

Dl Viorel Safriuc a venit însoțit de pictorul Vasile Anghel Siminiuc care a expus tablouri pictate în Dănila.

La orele 15:00 au sosit oficialitățile invitate: dl Cătălin Nechifor - președintele Consiliului Județean Suceava, dl Florin Sinescu - prefect, dl Lazăr Gheorghe - inspector general al IȘJ Suceava, dl Ovidiu Donțu - șeful Cancelariei prefectului, dl Vasile Perpeliuc - director coordonator, dl Dan Chidoveț - primarul comunei, dl

Despre învățământ în general, situația de acum etc. au vorbit oficialitățile mai sus amintite.

Partea de program artistic a fost substanțială. Elevii școlii au cântat, dansat, au prezentat scene.

Cum la Școala din Dănila s-a predat și în limba ucraineană, un grup mixt alcătuit din foști absolvenți ai liceelor ucrainene din Siret și Sighet, alcătuit din Elena Tcaciuc, Viorica Cureleț, Oltea

Cozlovschi, Elena Brebete, Ana Mazureac, Elvira Cepuch, Paraschiva Tănase, Dionisie Tcaciuc, Ilie Tcaciuc, Ilie Cvasniuc, Ștefan Munteanu, au cântat și-n limba ucraineană.

S-a cântat și-n germană și franceză de către Mirela Diaconu.

Un grup de bărbați a colindat și urat în limbile română și ucraineană.

Au primit diplome de cetățeni de onoare: Dumitru Șeiciuc, Stela Șerban, Oltea Cozlovschi, Lucia Pauliuc, Elena Tcaciuc, Ana Tcaciuc, Ilie Tcaciuc, Viorica Cureleț.

Diplome de excelență au primit cadrele didactice Traian Maleș, Ana Mazureac, Rodica Tihoniuc, Genova Isopescu, Elena Chideșa, Margareta Adam, Doina Nahaiciuc, Lăcrămioara Tcaciuc Madon, Dana Tcaciuc, Valentina Hrițuc, Anisia Șpetcu, Vasile Chidoveț, Dimitrie Șveduneac, Maria Vericiuc, Mihai Munteanu, Lucian Constantin.

Am ajuns și la sponsori, deoarece fără ei, într-o economie de piață, nu se poate. Aceștia au fost: „SC Confana Ind SRL“, „Betty Ice“, „SC Romserv SRL“, „SC Irinest SRL“, Camera de Comerț și Industrie Suceava, „SC Polaris SRL“, „SC Farestin SRL“, „SC Marugeno SRL“, Dinu Mazureac, Gheorghe Șpac, „SC Vama Veche SRL“.

Totul a fost organizat impecabil, frații Cernișov erau peste tot, atenți și foarte amabili cu toți.

Cei care vor să organizeze astfel de manifestări, ar trebui să se ghideze după frații Cernișov, dar și după surorile Lenuța, Maria, Viorica, tot Cernișov, plus soțiile și soții lor. Nimic n-a fost lăsat la întâmplare, inclusiv un cort de prim ajutor, plus o salve „Bethesda“ și chiar și WC-uri ecologice.

Kolea KURELIUK

Istoria unui

De câte ori îl văd pe Morhan Dumitru îmi aduc aminte de Tache Farfuridi din piesa caragialiană „O scrisoare pierdută” - un personaj simpatic și amuzant pentru că momentan nu știe ce spune și totodată odios pentru că știe foarte bine ce vrea: chiverniseală proprie. De fapt, dacă mă gândesc bine, toate personajele din piesa în care joacă Morhan (nu se știe de cine este regizată) poartă principalele trăsături ale originalității marelui Caragiale - prototipuri de imbecili comici - o imbecilitate câștigată în mediul social care le-a imprimat un anume automatism de gândire (dar mai ales de vorbire) și acțiune, un comportament illogic și absurd din punctul de vedere al unui om inteligent.

De câțiva ani încoace se vehiculează (în câteva fițuici de provincie, arareori și în presa centrală) din ce în ce mai insistent despre un război între Buciuta și Morhan, adică între UUR și UDUR. Pentru cei care nu știu sau poate au uitat, scandalul între Morhan și UUR a început ceva mai demult, când la conducerea UUR era Ștefan Tcaciuc care l-a adus pe Morhan Dumitru la UUR și l-a uns vicepreședinte. Dar Ursul a fost păcălit de Vulpe doar în poveste, Tcaciuc dându-și seama ce fel „pasăre măiastră” este Morhan i-a tras un șut în fund de i-au zburat penele.

Dar era prea târziu, Morhan deja gustase din funcția de vicepreședinte, și de atunci fără o funcție de conducere nu mai poate trăi. Alungat din UUR s-a autoproclamat președintele UDUR. Dar oamenii de cultură ai etniei ucrainene din România care au înființat această uniune, precum prof. dr. Ioan Semeniuc, prof. dr. Vasile Cureleac, prof. Teodor Popovici și alții, dându-și repede seama cine vrea să-i conducă s-au retras din UDUR lăsându-l în plata Domnului pe MARELE SALVATOR - UNIFICATOR - INFRAC-TOR. Dar prostia și domnia se plătesc, spune o vorbă înțeleaptă din popor, numai săracul Morhan știe câți bani a plătit preoților și primarilor ca să-i spună măcar o dată pe an: „Domnule președinte!..”, iar UDUR a devenit mai ceva decât stația CFR Salva-Vișeu, - s-au plimbat și s-au răsplimbat prin această uniune tot felul de indivizi, oameni de afaceri falimentari sau dornici de îmbogățire, avocați fără clientelă, tineri păcăliți cu un viitor strălucit, dame făcute peste noapte (sub președinte) vicepreședinte, lăutari, fanfariști și traseiști politici. Dar cu toți acești susținători Morhan nu a putut ajunge mai departe de titlul de „Cetățean de onoare” al câtorva localități, titlu plătit cu câteva camioane de pietriș.

Văzând că nu poate face mare brânză cu UDUR, Morhan a candidat pentru Camera Deputaților, fiind singurul candidat din Maramureș. Știind că nu are nici o șansă la el acasă în Suceava a crezut că-i păcălește pe maramureșeni. Ei bine, nu a mers! Atunci a înțeles că numai având în spate o organizație solidă poți ajunge în Parlamentul României și a pus ochii pe UUR. Înconjurat de profesioniști în falsuri, îl convinge pe Bodnar Ioan, președintele filialei UUR Suceava, să semneze niscăiva acte false: „Trebuie să ai curaj, ca mine! Trebuie s-o iscălești...”, poate i-a spus acest Farfuridi modern lui Brânzovenescu de Bodnar, iar acesta a iscălit ca „primarele”. Și astfel marii magicieni Morhan Dumitru și Grijac

Gheorghe Alexa în loc să scoată din pălărie un iepuraș sau să prefacă o batistă în porumbel, au prefăcut întâlnirea lor cu Bodnar, dintr-o cârciumă bucovineană, în Congres Extraordinar al

Ucrainenilor la care s-au unificat UUR cu UDUR, ei s-au propus, ei s-au ales: Morhan prim-vicepreședinte, iar Grijac secretar general. Poporul, adică Bodnar a votat pe fața de masă cu păhărelul de coniac și pe urmă au scos din mânecă în loc de un as o șampilă falsă cu sigla UUR și au fugit la bancă să scoată banii din contul UUR (culmea, împreună cu Bodnar Ioan).

Când s-a dovedit că acest congres nu a avut loc („i-am spus că mi-e frică de trădare... Ei?” - spunea Farfuridi), Bodnar a început să dea din colț în colț că a fost păcălit, drogat, îmbătat, șantajat etc., Morhan s-a gândit să facă un referendum (dacă tot îl asemuim cu Tache Farfuridi - „Când zicem dar 64, zicem plebiscit, când zicem plebiscit, zicem 64... Știm, oricine dintre noi știe ce este 64, să vedem ce este plebiscitul...” și un alt congres. Numai că acest Plebiscit și Extraordinarul Congres au fost - un mare circ, mare!..

Istoria unui fals congres

Dacă tot au măsluit și falsificat documente, acte și ștampile, Morhan împreună cu Grijac s-au gândit să organizeze și un adevărat congres fals, pe care l-au denumit Congresul Extraordinar al Uniunii Ucrainenilor din România, la care să fie prezenți mulți oameni - o sală plină de oameni. Numai că 80% din acești oameni, habar nu aveau ce se întâmplă acolo, sau ce înseamnă UUR sau UDUR?

„Ne-a întrebat primarul, dacă vrem să mergem la mănăstirile din Bucovina, pe gratis și ne-am dus...”, spune o femeie din Rona de Sus, județul Maramureș. Numai că în loc să treacă pragurile lăcașurilor Domnului, bietele evlavioase, au ajuns la „dracu-n praznic”.

Alții au fost culeși de la porțile bisericilor, unde cerșeau mila creștinilor, și aduși la Extraordinarul Congres, li s-au promis sarmale și bani (așa se aude prin târgul Sucevei), dacă au primit nu se știe...

Marea majoritate au fost părinții copiilor din ansamblurile artistice din satele ucrainene: „Dacă vreți să cântați la Suceava, veniți cu părinții, altfel nu!..”, au spus organizatorii și părinții au venit, neavând habar ce se va întâmpla acolo.

Adevărat că 20% știau ce se va întâmpla acolo, fiind bine recompensați pentru a fi prezenți la acest bălci ieftin. Aceștia sunt preoții, primarii, unii dintre membrii UUR cum ar fi Dumitru Coreniuc, Ștefan Lupșac și alte mioare rătăcite dar pregătite să sugă de la două oi. Aceștia, chipurile au venit citind un comunicat fals, postat pe un site fals și ștampilat cu o șampilă falsă (sper ca măcar recompensa pe care au primit-o să nu fi fost falsă).

Doi invitați pe măsura falsului congres

Tivadar Vasile - gazetăraș de mână a treia, un tip incult (mă îndoiesc să aibă studii în

domeniu) care își bagă nasul peste tot, pupincurist cu vechime, nu este deloc agreat de adevărații jurnaliști maramureșeni, deseori se laudă că lucrează în presa scrisă centrală (eu unul nu i-am întâlnit numele pe acolo), nu are nimic în comun cu viața ucrainenilor, pe care îi jignește ori de câte ori are ocazia.

fals președinte

Dar haideți să vedem ce spune jurnalistul Peter Czompa în articolul „Tivadar și greva foamei” despre acest homo-pupincurist în nr. 125 al publicației „Viața Maramureșului”.

„Zice omul, Vasile Tivadar din Sighetu Marmatei, că a intrat în greva foamei, ca ziarist (sic!), ca să-l sprijine moral pe jurnalistul Dan Pârcălab. (...) doar că Dan nu de așa ceva avea nevoie; și nu de unul ca Tivadar. Au mai scris și alți colegi, recent, despre „fenomenul” Tivadar, suntem și noi de aceeași părere. Însă vă mai spunem noi ceva despre, „ziaristul” Vasile Tivadar: când în Baia Mare se desfășura procesul dintre ziaristii de la „România liberă” și polițiștii din Sighet, a apărut și Tivadar ca martor, cerut de... polițiștii inculpați. Și așa i-a fost și mărturia, deși, atenție, omul nici măcar nu fusese martor al incidentului în cauză; deci marele ziarist Tivadar a susținut în instanță varianta polițiștilor, cum că așa „auzise” el! A râs până și judecătorul. Mai e nevoie de comentarii?..

Oare chiar nu a putut să găsească cuplul Morhan-Grijac, dacă nu un jurnalist ucrainean, măcar un jurnalist? Oare chiar trebuia asociat cuvântul „ucrainean” cu un asemenea nume?..

Strugaru Stelică - deputat PDL de Botoșani despre care concetățeanul său domnul senator Liviu Câmpanu spune: „Domnul deputat Strugaru nu fură de acum, de când e parlamentar, domnul Strugaru fură dintotdeauna (..) Și ca să dau un punct de reper în privința faptului că Strugaru fură dintotdeauna, trebuia să îl întrebați cum l-a cunoscut pe dl Flutur (...) câte eforturi a făcut pe vremea lui Ceaușescu să îl scape pe Stelică Strugaru de la faptul că acesta se apucase să vândă uniforme de vânătorilor sau încălțăminte. Le-a vândut populației rrome din Baranca, toți oamenii din Baranca erau îmbrăcați în vânători” (<http://www.botosaneanul.ro/stiri/campanu-strugaru-vindut-uniformele-vinatorilor-romilor-din/>).

Pentru cei interesați de persoana deputatului Strugaru îi invit să citească și articolul „Deputatul Stelică și clanul Fănicilor - mafia femeilor contrabandiste din nordul Moldovei” („Jurnalul Național”, 25 iunie 2012), semnat de Valentin Zashievici.

Desigur acești doi invitați fac mare cinste atât falsului congres (spune-mi pe cine inviți ca să-ți spun ce congres faci) cât și falsei conduceri.

Dar nici restul „invitaților de onoare” nu prea cred că au ceva în comun cu ucrainenii. Un preot din Tulcea care recunoaște: „Nu îl cunosc pe Morhan!..”, un scriitor, un avocat, un președinte de asociație și tot felul de neavizați, care habar nu au ce se întâmplă în comunitatea ucraineană.

Mihai TRAIȘTA

Analizând documentele vremii privind situația economică a provinciei Bucovina, se poate demonstra că, pe lângă resursele și bogățiile subsolului și ale solului, țărănimea își aducea contribuția masiv la realizarea veniturilor financiare, menținându-se și politic în rândul populației locale.

Regimul absolutist habsburgic era mereu într-o criză internă, care ducea la degradarea lentă a întregii activități în imperiu. Nemulțumirile se vor transforma în mișcări și revolte locale.

Imperiul habsburgic, mereu slăbit, va încerca să-și refacă vasta sa stăpânire, dar cu prețul unor mari concesii provinciilor componente.

Profitând de criza internă și cea a mișcărilor sociale, mulți ucraineni, numiți de habsburgi ruteni, mai ales țărani de pe moșiile latifundiarilor polonezi din Galiția și Pocuția, care erau exploatați fără milă prin multiple prestări în muncă și prin numeroase dări, fug în Bucovina, unde era, totuși, o viață mult mai ușoară.

Astfel, în secolul al XVIII-lea și al XIX-lea în Bucovina s-au stabilit populații de ruteni, evrei, lipoveni, germani, țigani, unguri, polonezi și alții după înscrisurile bisericii și ale stăpânirii.

În toată Bucovina, țărani care lucrau pe moșia boierilor primeau de la ei mici parcele de teren pentru a-și ridica bordeie. Aceste parcele erau date numai în folosință, pentru timpul cât lucrau la moșie. Aceste parcele pe la mijlocul secolului al XIX-lea vor deveni proprietatea celor ce-i stăpâneau, când țărani încep să-și construiască gospodăriile.

Astfel, recensământul din anul 1910, organizat de autoritățile austriece, arată că în Bucovina erau 798.353 de locuitori (de peste 11 ori mai mulți față de anul ocupației provinciei - 1775). Astfel erau 34,24% români, 38,22% ruteni, 12,2% evrei, 9,15% germani și alte naționalități.

Conform aceleiași surse, situația pe locali-

„OBÂRȘIA“ (trei generații)

tăți se prezenta astfel: Șerbăuți 100% ruteni, Călineștii lui Cuparencu 80% ruteni și 20% români, Călineștii lui Enache 80% ruteni și 20% români, Măriței 80% ruteni și 20% români, Hatna și Dărmănești 80% ruteni și 20% români.

Păstrarea conștiinței naționale și dezvoltarea culturală a locuitorilor acestei zone era, în cea mai mare parte, asigurată de școală și biserică.

Rutenii veniți au trecut de la religia lor unită (greco-catolică) la ortodoxă, ceea ce a permis căsătoriile celor veniți cu băștinașii. Din valurile de emigranți ruteni veniți din Galiția și de români veniți din Transilvania s-au format numeroase familii mixte în această zonă.

Din populația de emigranți își trage obârșia și familia Drișcu.

Această familie cu rădăcini la începutul secolului al XIX-lea, așa cum rezultă din documentele aflate în Arhivele Statului din Sucea-

realizată această construcție.

Peste ani, astăzi, cei trei feciori ai lui Nicolae, doi arhitecți și un constructor au proiectat și s-au preocupat de realizarea vestitului Monument al eroilor neamului, căzuți în cele două războaie mondiale din satele Măriței și

Dărmănești, tot ca o recunoștință față de locurile natale, față de obârșia părintească.

De asemenea, fratele lui Nicolae, avocatul Drișcu Grigore, a dat societății doi feciori, Mihai și Vasile, care au absolvit și ei studii universitare. Astfel, Vasile se va dedica muncii didactice, iar Mihai, după absolvirea Facultății de Arhitectură din București, s-a apucat de pictură și scris, ajungând în scurt timp un vestit critic de artă, recunoscut atât în țară, cât și în alte țări.

L-am cunoscut la casa bunicilor din satul Măriței, când îmi povestea că această locuință vestită în istoria comunei merită să devină un monument, un loc de referință pentru toată obârșia familiei Drișcu.

Dorea ca locuința bunicilor, cu consimțământul și cu sprijinul verilor săi din Iași, să o transforme într-un muzeu etnografic și cu o expoziție de pictură permanentă a lucrărilor sale.

Tragedia sau nenorocul vieții a făcut ca el să fie accidentat mortal în București, ca și tânărul poet bucovinean Nicolae Labiș, fără să se afle vreodată cauza și făptașul (în vara lui 1989). Așa visul său s-a năruit pentru vecie, iar localitatea a mai pierdut o personalitate și un muzeu valoros.

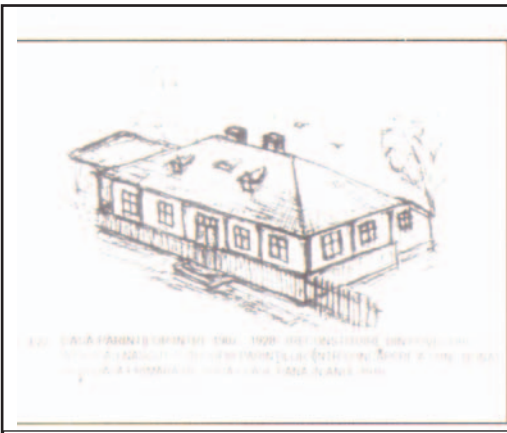
Totuși, din „obârșia“ familiei Drișcu, în localitate, au rămas primul Cămin Cultural, folosit și astăzi și Monumentul eroilor neamului, operă a celor trei feciori ingineri din Iași.

Oamenii sfîntesc locurile și neamul, pentru binele și memoria timpului și a umanității.

prof. Victor COZARIUC-COSSARIS

Familia în anul 1932. De la stânga la dreapta: Drișcu Mihai, Drișcu M. Grigore, Drișcu M. Nicolae și Drișcu Ioana

Drișcu Mihai, pictor, scriitor, critic de artă

va, a organizat împreună cu biserica locului prima școală primară pentru fii de țărani din zonă. Tradiția școlară s-a menținut timp de peste o sută de ani, căci școala a continuat să funcționeze, cu mici întreruperi, până în secolul al XX-lea.

Tradiția cu școala s-a păstrat și astfel, din familia Drișcu vor ieși, în prima generație, mai mulți meseriași de valoare. Din a doua generație apare inginerul constructor de căi ferate Drișcu Nicolae.

Devotat locurilor natale, inginerul Drișcu Nicolae a realizat în mod gratuit proiectul primului cămin cultural din satul său natal, Măriței, în anul 1948, și a urmărit modul cum s-a

...pentru a șasea oară la emisiunea TV Favorit tânăra Mădălina Slusarec, joi 28 iunie a.c., între orele 19-21:30. Un nume aflat pe drumul afirmării în muzica populară. Fata din „sătucul ei drag“ după cum reiese

din unul dintre actualele ei cântece, în aparență o fire timidă de la care abia reușești să afli câte ceva a fost de nerecunoscut, nu numai prin eleganța mișcărilor, ci și prin reușita interpretărilor vocale, mereu cu un zâmbet când discret, când mai larg, imprimându-i chipul cu dărnice pe tot parcursul evoluției scenice. Recenta ei prezență, firește, urmărită „cu sufletul

A dansat și a cântat

la gură“ de părinții și familia ei, de consătenii din Izvoarele Sucevei și, desigur, de telespectatorii din țară care au urmărit TV Favorit la acea dată între orele menționate a fost sponsorizată de dl primar al comunei Râșca și s-a desfășurat în cadrul grupului folcloric „Coronița“ din Fălticeni - profesor îndrumător Liviu Chelaru. Alături de Mădălina au mai cântat

Mihaela Manolache, Rareș Atomei, Andreea Magobet, Sebi Avăcăriței și alte tinere speranțe. Mădălina Slusarec mi-a spus că următoarea ei apariție la același post TV va avea loc pe 17 iulie a.c. și că în timpul verii se va afla la părinți ajutându-i în gospodărie.

Mulțumiri deosebite îi adresează doamnei profesoare diriginte care mereu îi este călăuză, încurajând-o pe treptele afirmării.

Decebal Alexandru SEUL

(Urmare din numărul 219/220)

Denumirea mai veche a satului era Nedelkioi care provine de la numele unui pașă - fost guvernator al Deltei, ca apoi să se denumească Letea. Letea provine din limba slavă *leto* însemnând „vară“ sau „la vară“, adică aici veneau oamenii la pășunat vara. Numele are și o etimologie populară însemnând că regina Angliei ar fi găsit în pădurea de aici o floare denumită *lady*. Astfel, numele Letea, de la numele satului, lărgindu-se, au primit grindul și pădurea.

Numărul locuitorilor de aici, în decursul timpurilor este următorul: 1904 - 662 ucr., 1956 - 929 ucr., 1966 - 862 ucr., 1977 - 471 ucr., 1992 - 750 ucr., iar în 2011 din 334 loc. doar 91 s-au declarat ucraineni. Iată că treptat începe fenomenul de românizare.

Dacă în anii 1950-1966, la școală elevii învățau aici toate disciplinele în limba ucraineană, apoi ucraineana a fost înlocuită cu româna. S-a introdus ca limbă maternă facultativă în anul 2002, apoi iar s-a desființat. S-a reintrodus în 2009. În anul școlar curent - 2011/2012 - învață limba ucraineană un număr de 14 elevi din 24, la clasele I-IV, profesor fiind semnatarul acestor rânduri.

Locuitorii practică religia ortodoxă în limba română, dar după calendarul vechi. Există aici o biserică veche, renovată în ultimul timp, care prin hotărârea Episcopiei de la Tulcea, a fost transformată în mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului“, având ca stareț pe Hotovii Augustin-Aurel, originar din Transilvania.

Din Letea sau ridicat trei personalități - doi vestiți pictori: Stavru Tarasov și Gherasim Maxim, precum și scriitorul Paul Sârbu.

Stavru Tarasov s-a născut în Letea, la 6 ianuarie 1883, fiind fiul preotului Mihail Tarasov. Face studii de artă la Iași și la München. A fost mulți ani profesor de desen la Brașov. Se stabilește în 1909, la Paris, devenind un vestit pictor clasic român. Excelează în portrete, peisaje, precum și aspecte din mediul citadin și în natură moartă.

Se stinge din viață la 18 ianuarie 1961.

Gherasim Maxim, născut la Letea, la 17 martie 1922, fiind strănepotul lui Maxim Pocora, care era fratele lui Afanasie Pocora (primul ucrainean așezat în Letea), având astăzi pe nepotul său, Pocora Antonel, primar al comunei C.A. Rosetti. A practicat arta fotografică, apoi a absolvit Școala Populară de Artă din Tulcea, fiind ucenicul maestrului Vasile Pavlov. Mai târziu devine pictor profesionist sub influența lui Th. Aman, N. Grigorescu, Șișkin și Repin. Și-a creat un stil propriu în pictură. A participat la peste 50 de expoziții și a primit peste 24 de diplome, având tablouri în colecțiile marilor muzee din România și din străinătate, dar și în colecții particulare. Acum, la 90 de ani, scrie poeme în versuri. Multe dintre picturile sale le-a donat școlii natale din Letea, ca generația tânără să-și bucure ochii și să-și urmeze maestrul pământean și consăngean. „Maxim Gherasim evadează din urbe pentru a descoperi peisajul Deltei: „substanța“ tinereții fără bătrânețe, ape electrizante, ierburi și lanuri, case, oameni și păsări, freamățul frunzelor și compoziția aerului, cu care alcătuiește un mozaic în spații, de obicei reduse, ce-i definesc pictura,

strălucirea și forța vieții“ afirmă criticul de artă tulcean Adrian Pal.

Paul Sârbu se naște la 25 iunie 1957, în Caracal. Absolvă Liceul Pedagogic din Tulcea în 1977. De la absolvirea liceului lucrează ca învățător la Școala cu clasele

II-III, redarea celui de al doilea moment din viața omului - nunta ucrainenilor tineri - când nu este uitat nici atunci bardul literaturii ucrainene și prorocul poporului ucrainean, Taras Șevcenko.

În satele Deltei nisipul e peste tot, pe câmp,

În viziunea unui bucovinean

I-IV simultane din Letea. Prin căsătorie devine letean. Scrie poezii, povestiri și romane, devenind omul Deltei, transfigurând prin arta cuvântului realitatea deltaică, când frumoasă, când dură, încât opera sa, la ora actuală, se confundă cu Delta, iar Delta cu oamenii și locurile ei. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România și colaborează la cele mai importante publicații literare - România literară, Luceafărul, Literatorul, Tribuna, Tomis, Ex-Ponto etc. Au scris despre creațiile lui în cuvinte elogioase Fănuș Neagu, Mircea Iorgulescu, Cezar Ivănescu, Mircea Sântimbreanu, Constantin Novac și mulți alții. A obținut numeroase premii literare din partea unor reviste literare din țară și din străinătate și a Universității Ovidius din Constanța. Are patru volume de poezii-poeme, două de povestiri și două romane.

Cine cunoaște Delta o ia cu sine în minte și în suflet, oriunde s-ar afla. Cine nu cunoaște Delta, dar citește cărțile lui Paul Sârbu va dori să o cunoască. Iată redăm aici un fragment semnificativ din valorosul său roman *Samka* care confirmă că letenii țin la obiceiurile și la neamul din care provin: „*Acest moment (nunta-nota V.N.) era sacru pentru ei și sfințenia pornea din inimile lor și pătrundea în ape, în sălcii, în dună și în stele. Apoi Arsene își luă mireasa în brațe și o duse la barcă, după care luă cobza și-i ciupi coardele, pe valuri, psalmodiind un vechi vals de iubire: „Gemând în noapte Niprul plânse/Și vântul se porni turbat./ Plecate sălcii fură linse/ De valul apei înspumat.// Pe ceruri, luna sta sihastră/ Cu chipul palid și durut./ Precum o lotcă-n marea albastră/ Se furișează-n nori, tăcut.// Cocoșii nu cântară încă/ Doar frasinii trosneau în văi./ Doar în desis de noapte-adâncă/ Țipau sălbatic cucuvăi!“*, versurile lui Taras Șevcenko.

Arsene puse cobza deoparte, sfâșie rochia miresei și apoi îi înfășură trupul gol într-o plasă pescărească. Ea râse, căci cunoștea acest obicei de la nunțile din sat: mulțimea de noduri ale plasei erau nodurile de nedesfăcut ale firelor vieții lor, iar acestea o apărau de orice fel de vrăji rele, căci nimeni nu le-ar mai fi putut desface în cer și pe pământ, în viață ori în moarte. Apoi, în lumina secerii lunii, Arsene se aplecă și smulse un buchet de nuferi albi, îmbobociți pentru a doua oară în această toamnă târzie. Opri apoi barca lângă un stejar pitic în care bărbatul se urcă și rupse un buchet de vâsc verde, cu boabe galbui ca chihlimbarul. Pe toate i le puse în brațe. Femeia, în luntre, plânse de fericire. Omul văslu încet, privind-o ca pe o zână, numind-o regină a apelor și cea mai frumoasă dintre vrăjitoarele de pe grinduri... Ea finuse cu tot dinadinsul ca la „cununie“ să nu fie decât ei doi, între cer și pământ. Dar pe grindul Vesoka trebuia să înceapă în noaptea asta, cu toții ceilalți, una dintre petrecerile lor de pomină“ (p. 66). Am citat cam mult, dar merită, deoarece e multă „poezie“ în acest fragment, din care reiese, prin talentul scri-

torului, redarea celui de al doilea moment din viața omului - nunta ucrainenilor tineri - când nu este uitat nici atunci bardul literaturii ucrainene și prorocul poporului ucrainean, Taras Șevcenko.

În satele Deltei nisipul e peste tot, pe câmp, pe ulițe, în curți și chiar în ceaunul de mămăligă. Și când bate vântul - și bate de două ori pe an, șase luni dinspre sud și alte șase luni dinspre nord - atunci și plouă. Din păcate, în ultimii ani plouă puțin, iar verile sunt secetoase.

Stuful este materialul de construcție primordial. Cu el se construiesc și se acoperă casele și damurile, se împletesc și gardurile. Dar tot din cauza stufului, ușor se aprind casele. Toamna și iarna, oamenii dau foc stufului de la marginea canalelor ca să crească la anul altul verde. Astfel, sute de hectare ard de-a lungul și de-a latul Deltei. Săptămâni, în șir, și nopțile sunt roșii, norii sunt de sânge, iar vântul aduce acest pericol și spre sate, creând imagini apocaliptice.

Eugenia Iacobenco (Giuvanovici de fată), născută în mai 1947 la Letea unde-și petrece copilăria și tinerețea. Astăzi a ajuns terapeuță la Tulcea. Scrie ușor poezii în limba ucraineană, în stil popular, deosebit de frumoase, gingașe și melodioase, pe diferite teme - dragoste pentru satul natal, pentru părinți și pentru casa natală și dragostea ca iubire. Culege folclor ucrainean, vechi și bogat, creat de primii ucraineni sosiți în sat. I se publică versurile în revista literară „Naș holos“ (Glasul nostru), publicație a Uniunii Ucrainenilor din România. Referindu-se la valoarea poeziilor Eugeniei Iacobenco, universitarul bucureștean Ivan Reboșapcă afirmă că „ea receptează poetic tot ce vede în jur și le transpune prin filtrul ei specific, trăind și transmițând lirismul prin versurile sale. Stăpânind valoarea dimensiunilor versurilor, ea, ca orice poet, strânge eul său și ușor îl exteriorizează“.

În concluzie se poate spune că în ultimul timp toate satele comunei se depopulează din cauza condițiilor precare de trai. Pe timpul comunistilor, aici erau de toate. Peștele, de exemplu, era hrana săracului, acum este rar de găsit. Cei care au rămas în Delta se luptă cu condițiile vitrege și potrivnice lor. Aceștia sunt ca niște eroi, care supraviețuiesc cu greu și duc o viață de subzistență. Tineretul pleacă, rămân bătrânii! Pot fi văzute multe gospodării părăsite. Văzând atâtea dărâmături, livezi pustii, garduri rupte prin care trec slobode animale, case în care șuieră vântul, îți creează imagini sinistre, ca după război. Această depopulare crește mereu și mereu.

La asemenea imagini triste contribuie și seceta din zilele toride de vară care usucă totul. Și Pădurea Letea nu mai este cea de altădată. Copacii din ea sunt din ce în ce mai rari. Uscăciunea se tot mărește, deși grindul este înconjurat de ape. Și ai impresia că mâine, poimâine, peste tot va fi deșert ca în Sahara. Intervenția brutală și necontrolată a omului în echilibrul Deltei Dunării a stricat totul. E timpul ca în al 12-lea ceas, să fie salvată Delta, dar nu cu vorbe, ci cu fapte concrete.

prof. Vichentie Nicolaiciuc

„ULMA - O comună de origine etnică huțulă“

Cartea de mai sus este a doua monografie, după „Izvoarele Sucevei - o comună din Munții Bucovinei“ de Ion Afloarei, care tratează direct problema huțulilor din județul Suceava. Autorul cărții, Gheorghe (Iuri) Cega, este băștinaș al Ulmei, un intelectual devotat comunității natale, folclorist și etnograf care de zeci de ani s-a dovedit a fi un cercetător neliniștit, punându-și întreaga putere intelectuală în slujba intereselor neamului și nu numai, dar mai ales scoaterii din anonimul a spiritualității extrem de bogate a oamenilor locului.

Fiind la bază învățător, completându-și ulterior studiile și devenind institutor, Iuri Cega se naște în 1946, la Ulma, în familia unui muncitor silvic. Școala elementară o face în satul natal, cea pedagogică la Sighetu Marmăției, practicând mulți ani nobila muncă de învățător, director școlar, lucrând apoi în domeniul culturii și administrației, revenind, înainte de pensionare, la catedră. Mediul de viață rural, mai ales cel de munte, încă din copilărie, apoi în anii de învățător l-au călit, l-au format să-și iubească neamul, ținutul natal, pe semenii din jur, limba, obiceiurile și, nu în ultimul rând, spiritualitatea foarte bogată a acestor locuitori, duri sau gingași, de pe Obcinile Bucovinei.

Culegând cu minuțiozitate și studiind folclorul local, având ca îndemn și model oferit de regretata și devotata familie de învățători și etnografi, Myroslava și Daniel Șandru, Iuri Cega nu numai că a continuat frumoasa și nu ușoara muncă a predecesorilor săi de culegător de folclor literar și muzical ucrainean, dar a și publicat două volume din această creație populară: „Oi bohata huțulie“ (Ce bogată-i huțulia), 2003, apoi „Liubliu tebe huțulie“ (Îmi ești dragă huțulie), 2009, cărți editate cu sprijinul Uniunii Ucrainenilor din România.

Iuri Cega a colaborat încă din liceu cu diverse articole publicistice - știri, reportaje, interviuri, schițe, eseuri etc. pe teme didactice sau chiar povestioare cu tâlc educativ la ziarele ucrainene: „Novyi vik“ (Veac nou), mai târziu, în ucraineană și română, la „Curierul ucrainean“, „Ukrainskyi visnyk“, „Vilne slovo“ (Cuvântul liber) și chiar la revista literară „Naș holos“ (Glasul nostru). În ultimii ani, treptat, treptat a început să cocheteze și cu poezia atât în ucraineană, cât și în română, ajungând astăzi să creeze versuri de valoare educativă și artistică. Astfel, găsim în poeziile sale meditații asupra scurgerii timpului și idei satirice, reflectându-se în multe dintre ele influența populară. Chiar fiul acestuia, Cristian-Ilie Cega, este un demn urmaș al tatălui său în domeniul creației literare. Deja a debutat în poezie, scoțând volumul „Fata de vis“, editat de UUR.

În ultimii ani, Iuri Cega s-a dedicat cu scrupulozitate cercetării istoriei și documentării profunde asupra localităților care compun comuna Ulma. Studiul monografic despre care scriem și *in grano salis* îl prezentăm, a apărut în acest an, 2012, în cadrul „Societății Culturale «Ștefan cel Mare» - Bucovina“, în seria „Pagini din istoria și cultura Bucovinei“, având ca referent științific pe prof. dr. Mugur Andronic, care semnează și prefața cărții, cu titlul „Stop cadru - la Ulma. Ulma - o comună de origine etnică huțulă“, urmat de „Argument“, semnat de institutorul Mircea Ihnatiuc, primar al comunei Ulma. Primăria a și finanțat tipărirea acestei monografii. Cartea de circa 290 de pagini este foarte bogată în informații scrise, fotografii, facsimile privitoare la monografia comunei etc. În încheierea cărții apare un capitol dedicat biblio-

• studiu monografic •

grafiei selectiv studiate de autor, însumând 60 de documente din arhive, dicționare, reviste, articole sau studii folosite de autor, fie în română, germană, rusă sau ucraineană. Cartea apare în format A4, cu coperti simbolice, foarte inspirate, legate de conținutul monografiei, iar paginile acesteia sunt tipărite în condiții grafice deosebite, folosindu-se hârtia ofset.

Monografia conține 5 capitole semnificative: cadrul geografic, istoria comunei Ulma, activitatea economică, învățământul și cultura, precum și lista de „oameni aproape obișnuiți (evocarea unor oameni de seamă ai comunei, adică «ulmeni prin naștere» și «ulmeni prin adopție»»). Interesante sunt aprecierile făcute de prefațatorul cărții, care, printre altele, afirmă că această monografie este „un crâmpei de istorie și cultură locală surprins pentru eternitate de către autor, ceea ce nu poate fi decât o contribuție notabilă la istoria Bucovinei...“, apoi adaugă: „trebuie s-o spunem că până în prezent nu sunt multe comune care au dat naștere unor destoinici intelectuali care să-și fi asumat această datorie de onoare, aceea de a scrie CARTEA, prima carte, cartea de căpătâi, a meleagurilor natale...“. Tot prefațatorul subliniază faptul că „prezenta carte (...) reprezintă a doua monografie a unei unități administrative locuite majoritar de descendenții vechilor familii de huțuli care au colonizat ținutul carpatic bucovinean cu sute de ani în urmă“ (N.V. prima carte a fost „Izvoarele Sucevei“..., despre care am amintit în primul aliniat al prezentei note).

„Apariția acestei lucrări era necesară - afirmă primarul în „Argumentul“ său - pentru a da celor interesați informații corecte despre istoria unei populații chinuite, aflate la hotarul unui fost imperiu“.

Ceea ce este deosebit de interesant referitor la această carte este faptul că autorul, înaintea trecerii la prezentarea propriu-zisă a celor 5 capitole ale monografiei, prezintă în sinteză toate informațiile științifice exprimate de mulți istorici români, germani, ruși și ucraineni referitoare la etnogeneza huțulilor, deoarece, așa cum afirmă autorul, „populația majoritară a comunei Ulma o constituie această etnie“.

Astfel, autorul afirmă că „În ultimii 20 de ani, lingviștii, istoricii, folcloriștii, etnografii, jurnaliștii, studenții, precum și alte persoane s-au interesat de acest grup etnic, elaborând teze de doctorat, diverse lucrări de o certă valoare științifică. Cu regret, precizăm că o parte însă dintre jurnaliști au dovedit o superficială documentare despre etnia huțulă, elaborând păreri și chiar concluzii total eronate“.

Sintetizând zeci de lucrări științifice ale unor istoriografi ce emit diferite ipoteze despre originea huțulilor pe care le prezintă în peste 10 pagini, autorul în ultimul aliniat al acestui capitol introductiv, conchide „Am dat, deci, câteva informații sumare despre huțuli. E ca o picătură în mare. Despre acest grup etnic s-au scris tomuri întregi în polonă, germană, rusă, ucraineană și în alte limbi. Specialiștii în istorie, etnografie, folclor, lingvistică recunosc că cea mai documentată lucrare rămâne «Huțulșcina», în 5 volume, ce conține peste 2000 de pagini în limba ucraineană și patru volume în polonă. Aceste lucrări au apărut la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. Autorul acestei ample monografii este Volody-

myr Șuchevyci, etnograf, pedagog, publicist și traducător. Aici găsim istorie, etnografie, muzică, folclor și obiceiuri ale huțulilor de la naștere până la moarte. Operă ce va rămâne, căci acum, la ora actuală, este tot mai greu de găsit huțuli autentici. Viața lor se schimbă odată cu societatea, dar ei nu uită de unde au plecat“ (p. 19).

Deci, clarificând cât de cât genealogia huțulilor și strecurând în încheierea acestui capitol o umbră de îndoială că locuitorii comunei de azi ai Ulmei nu mai sunt huțuli autentici, autorul monografiei pășește încrezător în „inima pădurii“, respectiv, în prezentarea „miezului“ monografiei, bucurându-se parcă că a scăpat de cea mai spinoasă parte a ei, adică originea etnică a huțulilor.

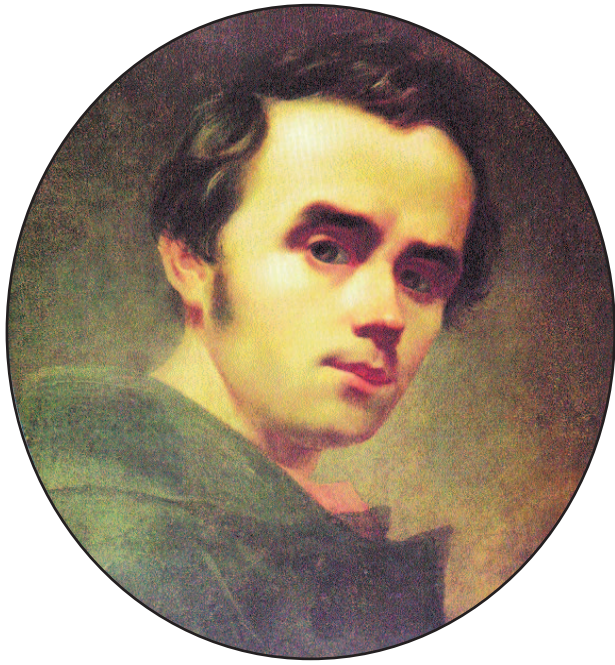
În continuare nu vom trece să prezentăm detaliat capitolele din monografie. Pentru aceasta invităm cititorii să parcurgă ei înșiși aceste pagini care par, la prima vedere, aride. Aprofundându-le, însă, mărturisim sincer că ne-au frapat și aceste pagini, ne-au emoționat, deoarece sunt prezentate într-un stil frumos, original, chiar, uneori, artistic. Aceste pagini ne-au creat curiozitatea, devenind parcă un roman, cu acțiune densă și dinamică, în care personajele sunt locuitorii de ieri și de azi ai acestei comune. Dintre multe pagini deosebit de interesante ale monografiei, vom enumera doar câteva idei: pasiunea cu care autorul s-a documentat în arhive, dar și din cărți care, direct sau indirect, se referă la tema cercetată; vrând-nevrând, autorul se referă pe larg și la istoria și viața economică a localității Seletin care acum face parte din Ucraina. Se referă la această localitate, deoarece, un timp, Ulma făcea parte din comuna Seletin și din comuna Brodina. Doar, în ultimii ani, Ulma a devenit comună aparte; fiind institutor de mare clasă, devotat profesiei și neamului din care provine, Iuri Cega prezintă detaliat istoria și evoluția fiecărei unități școlare din localitățile componente ale comunei; tratează pe larg obiceiurile, tradițiile, folclorul literar și muzical al locurilor (aici e domeniul său preferat), adăugând și creații lirice proprii pe diferite teme, în limba locului - ucraineană; schițează portretele unor personalități din diferite domenii, băștinașe sau adoptate. A evidențiat între personalitățile comunei, printre altele, și două familii de învățători, devotați neamului și care au avut mult de suferit la începutul instaurării comunismului în comună și în epoca ceaușistă. Este vorba despre Silvestru Șcraba și Myroslava și Daniel Șandru. Din păcate, autorul nu s-a inclus și pe sine în cadrul acestui capitol de evocare a personalităților.

Monografia a fost concepută după multă trudă, însă a fost scrisă din suflet și cu suflet. Aceasta reiese din fiecare pagină parcursă. Autorul a iubit și iubește, prin faptele sale, comuna natală. Cinstea unui asemenea localnic, om, cetățean și intelectual de mare profesionalism care trăiește și muncește pentru oamenii locului.

Vichentie NICOLAICIUC

Viața lui Taras Șevcenko

(Urmare din numărul 219/220)

La bucătărie, Taras curăța și spăla vasele, căra lemne, vărsa lăturile și altele, dar probabil nu atât această muncă în sine îl plictisea cel mai mult, cât monotonia ei. Neastâmpăratul băiat tânjea după libertate și, precum odinioară fugea de tot felul de munci din sat, așa fugea și acum de aceste îndatoriri - fugea în parcul des al curții boierești, unde în hățiș își atârna pe copaci „colecția sa de portrete” - picturile pe „scoarță de tei”, pe care le culegea cu pasiune, uneori însușindu-și-le, cum mai făcuse atunci când îi luase dascălului Bohorskyi cărticica „cu poze”. Plăcerea lui Taras de a se delecta cu comorile sale artistice nu rămânea fără urmări dureroase. Pentru fiecare asemenea fugă, șeful bucătăriei boierești îl bătea pe neascultătorul și neastâmpăratul băiat, cum îl bătuseră cândva și mama vitregă, și unchiul Pavlo, și învățătorii-cântăreți, și până și fratele Mykyta. După ce a reușit să ajungă fecior boieresc și să stea fără treabă zile întregi, așteptând până-i poruncește boierul să facă ceva, Taras s-a apucat „să copieze pe furis” „portrete ale școlii din Suzdal, care împodobeau saloanele boierului”. Aceasta este chiar o mențiune a lui¹, iar mențiunea ne conduce la întrebarea: ce putea vedea și auzi nou și interesant în palatul și la curtea boierului un băiat de la țară, iscoditor și curios, care visa la o instruire artistică? Opere de artă care i-ar fi putut impresiona imaginația acolo, desigur, nu existau: ele se aflau în palatele din capitale ale lui Engelhardt, în casa străbunicului său din Cijev în ținutul Smolensk; multe se aflau în palatul construit de arhitectul Guarengi - în vestitul Lealyci din ținutul Cernihovului pe care-l cumpărase Engelhardt de la Zavadovskyi. În conacul de la Vilșana e puțin probabil să fi existat. Aici era o orchestră de iobagi, dar se ținea doliu după bătrânul boier și Taras n-a auzit-o cântând. Asta referitor la emoțiile artistice. Însă în privința faptului dacă timpul petrecut la palatul boierului ar fi putut influența psihicul lui Taras și ce gânduri putea trezi în mintea lui iscoditoare, se poate presupune că puternicul contrast dintre viața de lux a inaccesibililor și aroganților boieri și cea cunoscută de el a țăranilor săraci, a dascălilor de biserică și chiar a preoților nu se putea să nu-l impresioneze - el era prea sensibil și atent, ca să nu se întâmple aceasta. Acum vedea viața unuia dintre centrele complicatului organism feudal - viața la curtea unuia dintre marii boieri, unde moșierul era aproape un stăpân absolut, a cărui voință con-

ducea complicatul mecanism al polistratificatei ierarhii, începând cu administratorul general, administratorii de moșii, servitorii-șefi și servitorii de rând și terminând cu el, cu Taras, și cu cei ca el, paria lipsiți de orice drepturi. Nu putea să nu fie impresionat de faptul că unii oameni, iobagi supuși ai boierului, trudesc din greu și trăiesc în nevoi, pentru ca să trăiască bine un ales al sorții în strălucită tunică de ulan și epoleți de argint. Probabil, tot aici a aflat că sunt oameni care nu folosesc niciodată limba ucraineană în discuțiile dintre ei. La dascăli și la părintele Koșyțea auzise adesea și rusa, și polona, dar ca limbi străine. Dacă la curtea boierului și în palatul său a auzit sau nu de multe ori vorbindu-se rusește - la această întrebare nu se poate răspunde cu precizie. Cei din familia Engelhardt au trecut la ortodoxie și s-au rusificat încă din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Cu toate acestea, nu se știe ce „ton” național domina în palatul de la Vilșana. Fosta lui stăpână cu care nepotul lui Potiomkin a avut trei băieți, din spusele altora, ar fi fost o prințesă poloneză, catolică, pe care acest cavalier de Malta ortodox ar fi furat-o dintr-o mănăstire, unde ea fusese deja tunsă în monahism. Nu se știe de ce, unii localnici o considerau nemțoaică, dar ea era probabil totuși poloneză. Toți fiii ei au fost educați în cultura rusă, dar desigur știau și limba polonă. Cine știe dacă la moșia ei „poloneză”² tânărul boier folosea rusa sau polona când li se adresa slugilor. Putem afirma doar că tot ce era ucrainean Engelharzilor le era străin. Între administratorii și funcționarii administrativi erau și persoane de proveniență ucraineană, cum ar fi căpitanul de cavalerie Dmytrenko, erau și polonezi, precum Dymowski, cel bun cu Taras, și răul Prehtel, pe care o să-l cunoaștem mai încolo. Ar fi interesant de știut ce anume îl învăța Dymowski pe Taras. E foarte posibil să-l fi învățat pe băiat să citească în polonă, având în vedere că Taras urma să-l însoțească pe boier la Varșovia, unde acesta era ofițer în regimentul imperial de gardă de ulani și unde servitorii trebuiau să știe polona. În afara acestei presupunerii, nu există alte ipoteze concrete privind felul în care l-a influențat pe Taras șederea la curtea și în palatul boierului în afară de una singură, și anume, că în captivitatea palatului boieresc se simțea ca o pasăre în colivie și visa să devină liber și să învețe să picteze.

La curtea moșiei Vilșana, Taras a petrecut cel puțin o jumătate de an și cel mult un an.

De la Vilșana, Taras a călătorit de câteva ori la Kiev; dar cam prin toamna anului 1829, sosi ziua când băiatul a plecat mult mai departe - la Vilnius și la Varșovia. Severul și inaccesibilul său boier ducea cu sine registrul slugilor sale, în care despre feciorul Taras se spunea că e bun de pictor de salon. În convoiul arogantului aristocrat călătorea în întâmpinarea unei sorți necunoscute și neascultătorul, încăpățânatul, neliniștitul băiat de cincisprezece ani, care avea de-acum un trecut neobișnuit pentru vârsta lui - o acumulare de grele încercări, de umilințe, de suferințe și căutări, iar în inimă - „săgeata lui Cupidon”. Era un sclav lipsit de drepturi, nevoit să curețe cizmele stăpânului său și să-i umple pipa, deși avea de-acum conturat un ideal de viață independentă - să devină pictor, artist, iar sufletul lui trăia într-o fantezie debordantă, bogată și strălucitoare, plină de cântecele natu-

rii auzite de el, de imaginile reale și ideale ale frumuseții ei - toate izvorâte din cântecele populare, din baladele istorice ale cobzarilor, din povestiri istorice, din odele lui Skovoroda, din viețile sfinților și din psalmii lui David.

II

Regimentul imperial de gardă din care făcea parte Pavlo Engelhardt era încartiruit în Varșovia, dar tânărul moșier al lui Șevcenko avea niște treburi la Vilnius și a zăbovit o vreme în străvechea capitală lituaniană. Taras a călătorit în convoiul boierului împreună cu alte slugi. Odinioară, călătorise prin județele învecinate din ținutul Kievului, la Elysavethorodul din stepă, la Kiev, acum privea monotonele priveliști împădurite ale altei țări - „țara tristeții și a plânsului”, a „mereu flămândeii Belarus”. Își amintea mult mai târziu ce „scene cutremurătoare i-a fost dat să vadă în acea țară săracă” - „foamete, nevoi, desfrâu și însoțitori ai desfrâului”. Convoitul cu bagajele și slugile boierului din Kyrlyivka se apropia de Vilnius, probabil, foarte încet și băiatul a avut timp să observe cu atenție aceste meleaguri, pe care nu va mai avea niciodată prilejul să le revadă.

Nu știm când anume a sosit Șevcenko la Vilnius, dar în niciun caz mai devreme de toamna târziu. La 6 decembrie 1829, în scurta perioadă a șederii lui Taras la Vilnius, avu loc o întâmplare pe care o va ține minte toată viața. Despre această întâmplare, pe scurt, dar grăitor, a povestit el însuși. „Urmându-l cu convoiul pe boierul său”, își amintește el, „fura pe la popasuri portretele diferitelor personaje istorice”. Erau portretele „eroilor” ruși din războiul de la 1812. Neputându-și înfrâna tentația, „colecționa” aceste ieftine litografii și gravuri, „având de gând să le copieze întocmai în timpul liber”, și iată că „ocazia și timpul liber au apărut la Vilnius. Era în anul 1829, decembrie 6. Domnul și doamna au avut ocazia să meargă la bal. În casă se făcu liniște, toți dormeau. Atunci, el a desfăcut comorile furate, alegându-l dintre ele pe cazacul Platov, se apucă să-l copieze atent, cu sfințenie. Ajunsese de-acum la cazacii mărunți care zburdau pe lângă puternicile copite ale calului lui Platov, când se deschise ușa - domnul și doamna se întorseseră de la bal. Enervat, boierul l-a urecheat, i-a dat câteva palme - pentru că, zicea, ar fi putut da foc nu numai casei, ci întregului oraș. A doua zi, boierul i-a poruncit vizitiului Sydorko să-i tragă un toc de bătaie, ceea ce „fusese executat cu vârf și îndesat”.

¹ „Școala din Suzdal”, în formularea lui Șevcenko, desemna în general opere produse industrial și de neînsemnată valoare artistică, după cum erau de altfel și „operele” produse la Suzdal (P. Z.).

² E o denumire tradițională în familia Engelhardt pentru moșiile lor din ținutul Zvynohorod (P. Z.).

(Continuare în numărul următor)

Traducere de Corneliu IROD

În căutarea fericirii

și reeducare. Prezenta este definitivă, irevocabilă și executorie. Urmău data (15.04.1991), semnăturile de rigoare și ștampila. Conținutul documentului era cât se poate de clar, atât de clar încât

La noua reședință au fost primiți cât se poate de bine, ca niște oameni ce au reușit să-și onoreze obligațiile în mod lăudabil și care au oferit apostolatului deltaic, cu generozitate, întreaga lor tinerete. Apreciindu-i-se abilitățile manageriale, tovarășul a fost numit, chiar de la început, director adjunct al liceului cu obligații administrativ-gospodărești și de îndrumare a activităților la clasele primare, în timp ce tovarășei i s-a repartizat o clasă a IV-a, mai toți brunetei și cu serioase lacune în cunoștințe datorate absențelor mult prea numeroase.

- Să-i vedem ce minuni vor face și la noi, discutau mai mult sau mai puțin ironic noii colegi, contaminați și cu ușoare urme de invidie. Aceasta mai mult pentru faptul că Papucii au venit din Baltă cu toate gradele și gradațiile prevăzute în documentele normative ale vremii, precum și cu numeroase titluri și onoruri, cu consecințe notabile prin statele de plată.

Chiar din aceeași toamnă, prin munca organizată a elevilor la orele de practică, unitatea și-a asigurat necesarul de porumb pentru ferma de porci nou înființată, fructele și legumele pentru depozitele cantinei plus o rezervă de bani la CEC; iar clasa a IV-a a doamnei Emilia, ca printr-un miracol educațional, a devenit fruntașă la frecvență și disciplină.

- Omul sfințește locul, își aminteau tot mai des de zicală părinții, notabilitățile urbei, precum și, mai nou, destui colegi.

- Elevul trebuie să fie cu gândul la carte, nu la mâncare. Pentru asta cantina are obligația să-i asigure o alimentație corespunzătoare, repeta adjunctul după un înaintaș ilustru pe care l-a urmat în maniera de conducere a sectorului gospodăresc al unității, cu atenție sporită pentru corectitudine, ordine și disciplină din partea tuturor factorilor implicați. Tânărului învățacel să i se asigure mai întâi condiții normale de viață și de învățatură și abia apoi să i se ceară performanțe la rubricile din catalog. A nu se uita și obligația referitoare la supravegherea atentă a copiilor la orele de meditație și odihnă pentru respectarea programului zilnic în cele mai mici detalii. Dar nici dădăceala nu este tocmai recomandabilă, motiv pentru care la clasele mai mari, terminale, aceasta trebuie să înceteze, spre a asigura elevilor condiții de autoconducere.

- Să vedeți, să auziți și să nu credeți, măi oameni buni! Pescaru are prințipuri și ni le expune de parcă ar fi o adevărată celebritate în ale educației, clevețeau câțiva contestatari.

- Și are impresia că-s de la Papuc-citire! A uitat băiatu să pună ghilimelele... Mai bine ar plimba ursu, că de nu, îi dăm papucii!

Cu toate acestea, numai răuvoitorii nu doareu să vadă ceea ce era absolut evident, anume că sectorul activităților administrative și gospodărești din liceu, împreună cu cele de la clasele I-IV au cunoscut un salt calitativ deloc neglijabil, iar cel responsabil era îndreptățit să se declare, pe bună dreptate, mulțumit de rezultatele eforturilor sale.

* *
*

Vestea părăsirii cursurilor de către elevul Papuc Florin din clasa a XI-a a căzut ca un trăsnet în tot liceul, mai ales că era cunoscut ca un elev silitor și disciplinat, în afară de ceva probleme cu matematica, nu atât cu obiectul cât, mai ales, cu profesorul care l-a umilit în fața colegilor, drept pedeapsă că tata l-a înlocuit în funcția de director:

- Mă Papuc! l-a admonestat proful. Tu la matematică ești o adevărată cizmă!.. Și împuți aerul în clasa asta!.. Înțelegi?

- Nu înțeleg mai multe, domn' profesor... Și în primul rând motivul insultelor pe care mi le adresați. Că și numele dumneavoastră de

Pițigoi ne duce cu gândul la unu care ciripește, adică la Ciripoi sau chiar la ceata lui Pițigoi... Și în final a pronunțat în surdina cuvântul mamă.

- V-a înjurat, tovarășe profesor! Au intervenit doi-trei lingăi. Tovarășului atâta i-a trebuit... S-a înarmat cu declarațiile de rigoare și a cerut exmatricularea elevului. Noroc mare de opoziția altor profesori care l-au convins să se mulțumească numai cu mutarea disciplinară, că și asta n-o fi chiar meritată. Să mai rețină și faptul că elevul a fost provocat.

Și uite așa, mai motivat, mai nemotivat, Papuc Florin a fost transferat disciplinar chiar la Liceul Industrial din Mahmudia unde urmasa cu doi ani în urmă și clasa a IX-a.

După încheierea cu bine a primelor două trimestre, elevul Papuc a dispărut fără urmă din liceu și din internat, în mod cu totul misterios, odată cu sosirea primăverii.

- O fi la casa de pe grind... O fi întins năvodul la scrumbie... Cârlișele la sturioni... O furtună pe Braț, feri Doamne!.. Un vârtej!.. O neatenție... un accident... presupuneau îngrijorați cei de acasă.

Cel mai abătut era Ion-tatăl. În afară de durerea părintească absolut explicabilă și de ghimpele împotriva lui Pițigoi, el trăia cu nebănuită intensitate și deziluzia eșecului educațional, capitol la care nu se aștepta să eșueze vreodată. Dar realitatea, vedeți și dumneavoastră, fu cu totul alta. Încă înainte de stabilirea definitivă a gravității situației, pentru el era absolut evident că a greșit pe undeva, dar unde anume încă mai rămânea de stabilit... Dacă nu cumva la capitolul orgoliu... posibil demnitate... independență... Dar acestea nu pot fi trecute la categoria metehnelor, ci numai doza ce depășește limitele bune-cuviințe care, de la o vreme, se manifestă tot mai frecvent printre adolescenți. Oricum, până la urmă, a admis faptul că s-a preocupat într-o măsură mult prea mare de copiii altora și că pe-ai lui i-a neglijat impardonabil aproape întotalitate. A conștientizat și faptul că modelul pe care și l-a ales nu era tocmai cel mai nimerit pentru simplul motiv că acesta nu avea copii, situație în care își putea permite să nu dea pe-acasă zile și nopți în șir.

- Adevărul este că Florin al nostru a avut nevoie de-un prieten adevărat, de-un îndrumător apropiat, de tată, cum s-ar zice mai pe șleau, a concluzionat mai mult pentru sine, dar cu voce tare, directorul adjunct, afurisindu-și neputința în fața acestei grave situații de familie.

Neputincioase în a-l afla pe tânărul dispărut s-au dovedit a fi și organele abilitate care au făcut investigații amănunțite în zonă și apoi chiar printre revoluționarii din Piața Universității unde s-au adunat mai toți nemulțumiții din întreaga țară, numiți golani.

- Florin al nostru este mort! Cu greu ar fi putut scăpa de gloanțe dacă s-a încumetat să ajungă la București după abandonarea școlii!.. se lamenta nefericita mamă. Ar fi deja timpul să ne ocupăm de cele necesare pentru o creștinască pomenire, în loc de nuntă, mai zicea.

Și când pregătirile erau în toi, pe adresa familiei a sosit în traducere românească, următoarea copie-extras de pe o Hotărâre judecătorească a Tribunalului din Liège:

... Nr. 4. Papuc Florin, originar din România - Isaccea, de 18 ani împliniți pe data de 16 mai 1990, se condamnă la trei ani privațiune de libertate motivat de asocierea la un grup criminal pentru transport și distribuire de droguri pe ruta Liège-Aachen. Executarea pedepsei se va face într-un penitenciar de maximă siguranță din Belgia, cu program de asistență psihologică

nefericitul tată n-a mai apucat să-l citească a doua oară, după ce a semnat de primire în evidențele poștașului, ci s-a prăbușit pur și simplu, fără viață, pe caldarâmul din pavele de beton al trotuarului. Încercarea de resuscitare din partea trecătorilor a rămas fără niciun rezultat, așa că domnul Ion Papuc tocmai trecu bine-mersi în lumea umbrelor. Medicul legist a consemnat sec după autopsie: Infarct miocardic acut, spontan. Dar familiei și poștașului-martor le-a detaliat: explozie de inimă, fără șanse de supraviețuire. Moarte ușoară, instantanee.

La înmormântare a venit și băiatul cel mic al soților Papuc, pe numele său Petru, elev la Liceul Energetic din Mediaș, bursier al întreprinderii de Distribuție Gaze Isaccea, purtând asupra sa două scrisorile din partea lui Florin. În ambele, acesta îl îndemna să părăsească de urgență școala, că acuma numai prostănacii învață, că de când cu democrația orice diplomă mai degrabă se cumpără decât să-ți tocești coatele pentru ea, că el îi asigură în Apus un salariu de ministru, dacă vine neîntârziat, care i-ar permite ca într-o singură lună să-și achite nu una, ci două-trei diplome de bacalaureat și universitare care și așa nu mai folosesc la nimic. S-a zis, frate, cu fraierii studioși, de-acuma descurcările sunt la putere, tinerimea a dobândit libertatea mult râvnită. A venit și vremea oamenilor puternici, a întreprinzătorilor dinamici, mai scria. Totodată, îl ruga să nu le sufle bătrânilor nici un cuvânt despre corespondența lui, atâta doar că a auzit despre el că o duce bine și că trăiește pe undeva în vecinătatea graniței dintre Belgia și Germania.

Mama i-a confiscat scrisorile, l-a strâns la piept cu multă duiosie și s-a declarat, printre lacrimi, mândră de el.

- Ne ajung două nenorociri, dragul mamei!.. În casa cea mare, doi preoți și dascălul făceau cântarea de veșnică pomenire. Mortul se pregătea de călătoria cea lungă, ultima din existența pământeană a omului. Cele două fiice, prima născută în familie și ultima, boceau la căpătâiul tatălui.

* *
*

Tulcea, 25 martie 2006

Dragă doamnă Modesta,

M-am întâlnit cu fosta mea colegă de la Liceul Sanitar din Constanța care mi-a vorbit pe larg despre îngrijorarea dumneavoastră pentru faptul că numeroasele apeluri telefonice la casa părinților mei au rămas de fiecare dată fără răspuns. Acesta este și motivul pentru care mă grăbesc să vă scriu, deoarece o convorbire telefonică ne-ar lua prea mult timp și m-ar costa o groază de bani.

Durerea pierderii lui tata și cea cauzată de nestatornicia și nesăbuița lui Florin vă sunt bine-cunoscute încă din relatările mamei. Dar caruselul necazurilor noastre pricinuite de el nu s-a oprit aici pentru că, după executarea pedepsei în Belgia, a fost preluat de către organele de urmărire germane și condamnat pentru aceleași delictive la alți trei ani de detenție severă. Mai mult, Simona, sora noastră cea mică pe care ați cunoscut-o încă de elevă, a părăsit cursurile Facultății de Industrie Alimentară de la Universitatea Dunărea de Jos și și-a pierdut urma printre vânzătoarele de plăceri trupești prin lupanarele din Paris.

(Continuare în numărul următor)

Emanoil REI

Scrisoare deschisă adresată președintelui Ucrainei, Viktor Ianukovyci

Domnule Președinte,

În timpul întâlnirii cu Clubul redactorilor-șefi ai mijloacelor de informare în masă ale țărilor membre ale CSI din data de 11 iulie a.c., răspunzând întrebării legate de perspectivele proiectului Legii privind bazele politicii statului în problema limbilor, ați afirmat: „Cel mai bun reper în această problemă îl constituie Carta Europeană a Limbilor”; în ce măsură răspunde această lege Cartei menționate, standardelor ei, trebuie să se pronunțe experții“. În afară de aceasta, ați mai spus că „legiuitorii care au inițiat această lege“ v-au asigurat că „ea a trecut de expertiza Comisiei de la Venetia“. Anterior, reprezentantul Dvs. în Rada Supremă a comunicat că, la 7 iulie a.c., ați dat Consiliului de Miniștri sarcina de a pregăti modificări la proiectul legii privind limbile recent votat de majoritatea parlamentară la putere. Avem impresia că inițiatorii proiectului de lege și anturajul Dvs. pregătesc „legitimarea“ acestui act anticonstituțional, fabricat prin înșelăciune la 3 iulie a.c. și vă îndeamnă să-l semnați.

Față de cele arătate, am dori să atragem atenția Dvs. asupra următoarelor:

1. În ierarhia actelor juridice care definesc bazele politicii statului în domeniul limbilor și modul în care limbile sunt folosite și sprijinite, Constituția Ucrainei este aceea care are cea mai mare putere juridică, și nu Carta. Deci, art. 10 al Constituției Ucrainei, și nu prevederile Cartei trebuie să constituie „cel mai bun reper“ în evaluarea proiectului legii. În opinia experților ucraineni, proiectul legii lui Kivalov-Kolesnicenko, în numeroase puncte principale, nu corespunde legii fundamentale și hotărârii Curții Constituționale a Ucrainei din 14 decembrie 1999, nr. 10-rp/99 privind interpretarea oficială a art. 10 al Constituției Ucrainei.

Spre deosebire de Constituția Ucrainei care a stabilit bazele politicii privind limbile și modul general de utilizare a acestora, Carta nu face altceva decât să încurajeze statele să opteze liber pentru măsurile-cadru facultative prevăzute în ea pentru încurajarea folosirii acelor „limbi istorice regionale sau minoritare din Europa care, cu trecerea timpului, sunt amenințate să dispară“. Pe de altă parte, în preambul, Carta prevede că „apărarea și susținerea limbilor regionale sau minoritare nu trebuie să se realizeze în defavoarea limbilor oficiale, a învățării acestora“.

2. Proiectul legii Kivalov-Kolesnicenko a fost, într-adevăr, supus expertizei Comisiei de la Venetia, dar autorii ei, probabil, nu v-au făcut cunoscută aprecierea care a fost dată „produsului“ lor. În concluziile Comisiei de la Venetia din 2 decembrie 2011 se menționează că conținutul documentului, pe lângă scopurile și principiile enunțate în art.2, arată că proiectul legii prevede mecanisme de dominare a limbii ruse asupra limbii ucrainene ca limbă de stat.

Comisia de la Venetia a făcut apel la autorii proiectului de lege să revizuiască terminologia și să o folosească consecvent în textul proiectului de lege, dar mai ales a insistat ca legiuitorii ucraineni să găsească „un echilibru corect între apărarea drepturilor minorităților, pe de o parte, și păstrarea limbii de stat ca instrument de integrare a societății, pe de altă parte“ (pct. 66, 68). Așadar, în conformitate cu concluziile Comisiei de la Venetia, proiectul de lege trebuie amendat în mod fundamental.

Proiectul de lege a primit aprecieri negative din partea tuturor instituțiilor de profil ale Academiei Naționale de Științe: Institutul de Lingvistică (16.09.2011); Institutul de Limbă Ucraineană

(22.09.2011); Institutul de Studii Politice și Etnonaționale (22.09.2011); Institutul de Stat și de Drept (5.09.2011); Fondul Lingvistico-Informațional Ucrainean (9.09.2011); Academia de Științe a Școlii Superioare (16.09.2011); Institutul de Filologie al Universității Naționale „Taras Șevcenko“ (20.09.2011).

Proiectul de lege Kivalov-Kolesnicenko a fost criticat în mod zdrobitor de unele organe ale puterii de stat a Ucrainei: Ministerul Finanțelor Ucrainei (9.09.2011) și Ministerul Justiției Ucrainei (27.09.2011), Comitetele Radei Supreme a Ucrainei în probleme de cultură și spiritualitate (23.09.2011) și în probleme de buget (3.11.2011), precum și de Direcția Generală de Expertiză Științifică a Radei Supreme a Ucrainei (23.05.2012).

În cadrul audierilor realizate de Comitetul pentru cultură și spiritualitate (20.06.2012), proiectul de lege privind bazele politicii statului în problema limbilor a fost apreciat ca nefiind în concordanță cu prevederile Constituției Ucrainei și ca unul care necesită o refacere conceptuală fundamentală.

3. Din momentul înaintării proiectului de lege Radei Supreme, parcursul lui a fost însoțit de grave încălcări ale art. 82 și 84 ale Constituției Ucrainei și Legii privind regulamentul Radei Supreme a Ucrainei. Aparatul Parlamentului a înregistrat proiectul legii cu încălcarea prevederilor părților 3 și 6 ale art. 91 al Legii privind regulamentul Radei Supreme a Ucrainei, întrucât autorii acestuia nu au înaintat fundamentarea financiar-economică și tabelele comparative care indică modificările la legile Ucrainei în vigoare propuse de cap. 11 al Prevederilor tranzitorii ale proiectului de lege.

În timpul examinării proiectului de lege în prima lectură, la 5 iunie a.c., a fost încălcat art. 102 al Legii privind regulamentul Radei Supreme a Ucrainei. Proiectul de lege a fost votat fără ca să fie discutate principiile, prevederile, criteriile și structura lui de bază. Totodată, votarea s-a făcut cu încălcarea art. 84 al Constituției Ucrainei care cere votarea personală de către fiecare deputat.

În timpul sesiunii de după-amiază a Radei Supreme din 3 iulie a.c., încălcarea regulamentului a fost încurajată, prin „tehnologii“ manipulative, de prim-vicepreședintele Radei Supreme a Ucrainei, Adam Martyniuk, care, fără a avea o hotărâre a Consiliului de mediere și fără ca numeroasele observații ale deputaților să fi fost discutate, a supus votului problema includerii în regim extraordinar a proiectului Legii privind bazele politicii statului în problema limbilor. Propunerea a căzut, întrunind 219 voturi. A doua votare s-a referit la propunerea președintelui de sesiune de a se reveni la problema abia respinsă privind modificarea ordinii de zi (rezultatul: 214 voturi pentru). Adam Martyniuk nu a mai supus votului includerea pe ordinea de zi a acestui proiect de lege, ci a trecut direct la votarea proiectului de lege nr. 9073 în ansamblu (248 de voturi). În felul acesta, a fost votată o problemă care nici nu a figurat pe ordinea de zi și care era complet nepregătită pentru votare.

Din punct de vedere juridic și faptic, examinarea, votarea și adoptarea proiectului de lege privind limbile în cea de a doua lectură nu s-a realizat și nu avea cum să se realizeze de principiu, întrucât, potrivit prevederilor cap. 20 al Legii privind regulamentul Radei Supreme a Ucrainei, comitetul de resort continua să lucreze la pregătirea acestuia pentru cea de a doua lectură ținând cont de numeroasele observații (peste 2000). De aceea, proiectul de lege nu a fost (și nu putea fi!) avizat de președintele comitetului de profil, de șeful secretariatului acestui comitet, de șefii aparatului juridic și redacțional al

Radei Supreme așa cum prevede partea 1 a art. 117. El nu a fost (și nici nu putea să fie!) distribuit deputaților „nu mai târziu de 10 zile înainte de examinarea acestui proiect de lege în sesiunea plenară a Radei Supreme“. Neavând proiectul de lege pregătit pentru cea de-a doua lectură, nu s-au putut respecta prevederile art. 119 din Regulament care se referă la discutarea pe articole și votarea amendamentelor pe baza tabelelor comparative și nu s-a putut conveni textul final al legii. Așadar, s-a votat un document care nu există de fapt în sens juridic, un document fantomă, încălcând, în plus, prevederile art. 84 al Constituției Ucrainei.

4. Încercarea de a „perfecciona“ un document inexistent cu ajutorul structurilor Consiliului de Miniștri aflate sub controlul Dvs. nu este altceva decât o continuare a încălcărilor Constituției Ucrainei și a Legii privind regulamentul Radei Supreme a Ucrainei. O asemenea încercare este nelegitimă, întrucât definitivarea proiectelor de lege aflate în dezbateră Radei Supreme și punerea de acord a textelor lor finale trebuie să aibă loc doar în cadrul Parlamentului și în conformitate cu procedurile prevăzute în cap. 20 al Legii privind regulamentul Radei Supreme a Ucrainei.

Așadar, Dvs. nu aveți niciun temei de a analiza hotărârile Radei Supreme din 3 iulie 2012 legate de adoptarea proiectului de Lege privind bazele politicii statului în problema limbilor, întrucât o asemenea lege în principiu nu există. Chiar dacă această hotărâre va fi corectată de Consiliul de Miniștri, documentul respectiv nu poate fi considerat lege. Semnând un act iluzoriu, „adoptat“ cu încălcări fără precedent ale Constituției Ucrainei și ale Legii privind regulamentul Radei Supreme a Ucrainei veți săvârși acțiuni ilegale, devenind părtași la un fals care atrage după sine răspunderi morale, politice și penale.

Ca garant al Constituției Ucrainei trebuie să luați toate măsurile ca proiectul anticonstituțional de lege al lui Kivalov-Kolesnicenko care revoltă societatea, scindează Ucraina și afectează ordinea ei constituțională să fie retras din Parlament. Apreciem că cea mai bună cale de ieșire din această situație ar putea fi crearea unui grup de lucru format, între altele, din reprezentanți ai structurilor corespunzătoare ale societății civile și mediiului de specialitate pentru pregătirea unui proiect de lege privind modul de utilizare a limbilor în Ucraina calitativ nou conform Constituției Ucrainei și ținând cont de experiența europeană în sfera politicii lingvistice.

Dacă vreți să fiți președintele întregii Ucrainei și nu o jucărie în mâinile unor forțe antiucrainene, merită să încetați să le faceți jocul și să vă abțineți de la participarea la acțiunile îndreptate spre subminarea fundamentului statalității independente a Ucrainei. Sperăm că Dvs. nu doriți ca președinția Dvs. să ducă la ruina statalității ucrainene.

Volodymyr Vasylenko,
profesor, Universitatea Națională „Academia Kievo-Movileană“,
doctor în științe juridice, unul dintre autorii Legii privind limbile în RSS Ucraineană,
ambasador extraordinar și plenipotențiar

Larysa Masenko,
profesor, Universitatea Națională „Academia Kievo-Movileană“, doctor în filologie

Volodymyr Pancenko,
profesor, Universitatea Națională „Academia Kievo-Movileană“, doctor în filologie, deputat în prima legislatură

Pagină realizată de **Ion ROBCIUC**

UCRAINA ■ mai aproape